

PRICE \$3.00 (including GSTax in Canada)

Ціна 3.00 дол.

НОВІ ДНІ

• NOWI DNI •

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ

Vol. XLIII

БЕРЕЗЕНЬ -- 1992 -- MARCH

No. 505

NOWI DNI

A Ukrainian Monthly published
every month except August by
the Nowi Dni Co. Ltd.
in Toronto, Ont., Canada
Адреса "Нових Днів":

NOWI DNI

P.O. Box 400, Stn "D"
TORONTO, ONT., CANADA
M6P 3J9

Publications Mail Registration Number 1668

International Standard Serial Number

ISSN 0048-1017

Editor-in-Chief: M. Dalney
Business & Advertising manager:
A. Horhota

1 YEAR SUBSCRIPTION --

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА:

CANADA: \$27.00

U.S.A.: \$25.00 US

OVERSEAS -- ЗАОКЕАНСЬКІ
КРАЇНИ

\$25.00 American or equivalent

Avio -- \$65.00 American or equivalent

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

AUSTRALIA -- АВСТРАЛІЯ:

F. Habelko,
61 Lawson Ave.,
Frankston 3199, VIC. Australia
Tel.: 03-783 7782

Terentij Myronenko,
P.O. Box 302,
Parramatta, N.S.W., Australia 2150

M. Waksiutenko,
28 Alguna Cres.,
Rostevor, S.A. 5073

GR. BRITAIN -- ВЕЛ. БРИТАНІЯ:

Mr. A. Bondarenko,
34 Gibbon Rd.
London W3 7AF England

diasporiana.org.ua

Засновник і редактор 1950-1969 П.К. Волиняк

Видає Спілка "НОВІ ДНІ" з обм. відповідальністю

Мар'ян Дальний -- головний редактор

Редколегія: Іл. Бондарчук, Тоня Горохович, Василь Гришко,
Мар'ян Дальний -- редактор, Олексій Коновал.

Адміністратор і Оголошення -- Ада Горгота

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Оксана Пахльовська -- МІСТО ЛЕВА	1
Володимир Базилевський -- СМАК НЕВОЛІ	1
Григорій Вишневий -- ПРОХАННЯ	1
І. Халява -- ПОЕТОВІ З ПРОВАЛУ	2
Юрій Москаль -- СІМ'Я З ІМЕНЕМ УКРАЇНА	2
Олімпіяда Пащенко -- ТАРАСОВІ РІЧНИЦІ	3
Дмитро Об'як -- НА ШЛЯХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНА ЛИШЕ СТУПАЄ	6
Юрій Гаврилюк -- УКРАЇНСЬКІ ДНІ У КРАКОВІ	8
Володимир Руденко -- ХТО У КОГО В БОРГУ?	10
Валентина Артамонова -- ХТО ПОДБАЄ ПРО УКРАЇНСЬКОГО СОЛДАТА?	11
Редколегія журналу "Україна" -- ОБЛИЧЧЯМ ДО ПРАВДИ	13
Світлана Жолоб -- "МИНУЛЕ УРОДИТЬ НАМ ПРИЙДЕШНЄ"	15
Леся Богуславець -- МОЯ П'ЯТА ПОДОРОЖ... (3)	17
Іван Лепша і М. Чубук -- "СТЕПОМ, СТЕПОМ"	20
Юрій Мошинський -- МИСТЕЦТВО І ПУБЛІКА	21
Богдан Шарко -- ДРУГОВІ В АЛЬБОМ	22
Ярослав Стех, д-р Мар'ян Ковальський -- ЖИТТЯ, ТВОРЧИСТЬ І ПОГЛЯДИ	23
Іван Дубинець, Іван Багрянний -- ДУМКИ ПРО ТВОРЧИСТЬ	25
А. Бірюков -- ЦІЛЮЩІ ДОТИКИ	27
Наука і суспільство -- РАЙ НА ОСТРОВІ НАУРУ	29
Євген Дудар -- НЕ ХМУРТЕСЯ (гумореска)	30
Ро Ко -- ЗАНЬКІВЧАНИ	31
О. Нефьодов, Іван Шумук, Микола Ценко, О. Черкун і ін. -- ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ	32

На першій стор. обкладинки: Олександр та Сергій Харуки -- Екслібрис (побільшення) Б.В. Клід. Ілюстрована стаття Галини Клід "Брати Харуки та книжковий знак у їх творчості" буде в наступному числі журналу.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. ● Статті з поданими іменами авторів не конче висловлюють погляди редакції. ● Незамовлених матеріалів редакція не повертає. ● Редакція не відповідає за зміст платних оголошень і застерігає собі право виправляти мову та скорочувати надіслані матеріали.

Література, мистецтво, наука, суспільне життя

Оксана ПАХЛЮВСЬКА

МІСТО ЛЕВА

Ти місто Лева. Ти старе.
Твій брук лункий ще пам'ятає коней.
Немов різцем суворого Доре,
ти чорним по сріблястому карбоване.

Високий замок на крутім горбі.
І хоч би як хотіло що мінятись, --
твій лев сміється в тебе на гербі --
ну, бо чого ж би левам не сміятись?

В музейній пітьмі світяться мечі.
То руський князь. То польська королева.
Ти мертвим зодчим снишся уночі.
Могутнє місто. Місто Лева.

...Страшний мисливець вийде знов на лови.
В єдину сітку всіх птахів згребе.

Раби -- це нація,
котра не має Слова.
Тому й не зможе захистити себе.

Ти -- дерево вогненне на межі
і дня, і ночі, і зими, і літа.
В дзеркальних снах останні міражі
вночі згадає птиця перелітна.

І нам присниться та велика ніч,
на тій межі, за межами земної,
де зорі і комети врізнобіч
сахаються од крони вогняної.

Багряний блиск розколотих свічад.
Шалений вітер обпікає скроні.
...Крізь полум'я,

крізь дим отой,

крізь чад --
про що співає горлиця в тій кроні?

...У дощ, у ніч, у морок, у сльоту --
крізь час і простір --

далі, й далі, й далі...

Я трошечки Меркурій. На льоту
холонуть крильця у моїх сандалій.

Ріку, будинки, вулиці, мости
тримає холод в пальцях вузлуватих.
Дерева ще бояться розцвісти,
а птиці ще бояться заспівати.

Чоло весни високе і круте.
Горить дощів розплетене волосся.
А я не знаю -- дерево цвіте
чи, може, просто інеем взялося.

Холодним рікам тануть береги.
Старим будинкам світяться пороги.
Ідеш до мене крізь усі сніги --
мов світло -- не питаючи дороги.

Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ

СМАК НЕВОЛІ

З клітки випустив птаху -- лети,
повертайся на трави і води!
Та жажнулась вона висоти
і забутого хмелю свободи...

То ціна дармового тепла --
страх падіння й невпевнені крила.
Надто пізно свобода прийшла,
несвобода до рабства привчила.

Озирнувся на стук у вікно
і себе пожалів, бідолаха:
смирно в клітці клювала пшоно
на свободу відпущена птаха.

Григорій ВИШНЕВИЙ

ПРОХАННЯ

Напиши мені, брате, листа,
Та не згадує адреси своєї,
Бо вона чудернацька й пуста,
Мої друзі сміються тут з неї.

О, навіщо, з якої біди
Твою вулицю названо Кіров?

Ти ж бо знаєш, що наші діди
Не назвали б її бузувіром.

Напиши мені, сестро, листа,
Та не згадуй адреси своєї,
Бо вона чудернацька й пуста,
Мої друзі сміються тут з неї.

О, навіщо, з якої біди
Твоя вулиця зветься Калінін?
Ти ж бо знаєш, що наші діди
Не назвали б її цим поліном.

Напишіть мені, мамо, листа
Без адреси чудної тієї,
Бо вона і чужа, і пуста,
Мої друзі глузують тут з неї.

І, навіщо, з якої біди
Вашу вулицю названо Жданов?
Ви ж бо знаєте, -- наші діди
Не назвали б її цим туманом.

Напишіть мені з дому листа
Без адреси дивацько чужої.
Мене вабить адреса проста
З долини Голубої Савої.

Напишіть мені з вулиць святих
Полуботка, Тараса, Богдана.
Напишіть мені з вулиць простих,
Цілим серцем до болю бажаних!

І. ХАЛЯВА

ПОЕТОВІ З ПРОВАЛІУ

По крапці... О, малі контрасти!
І не для молоді б їх сіять,
Що не збирається упасти --
Завзята в роздумах і діях.

Хоч Бог пройшов, струснувши сажу,
А ти не став ще досі білим --
По шию в клоччі -- й не вилазиш
З дротів колючих кволим тілом.

З-під снігу дулі п'ятипалі
Ще досі закривають рота,
Щоб днів електро-ежо-впалих
Не виявив ніхто роботи.

Мовчазний сину України!
Тебе згадають знову й знову,
Бо не терпиш і ти руїни,
Трикrapкy ставлячи на мову.

Сувій знання читати сівши,
Не роздирай душі своєї:
Ведмідь не дбає, меду з'ївши,
Чий вулик мне й чий трофеї.

О, бережись його, поете!
Хитренько вгорне ще й у шубу

Та з медом мішма кине все те
Погноем під щасливим дубом.

Про короп золотий у сітці
Зареготять телеантени
Тоді, як ти в ідейній клітці
Співатимеш: -- ...це не про мене...

А дуб зростатиме до неба,
Міняючись природно впору...
Чи ж кращих ще контрастів треба?
О, душенько!... Крильцята, вгору!...

*16 жовтня '91
Ленард, Міч.*

СІМ'Я З ІМЕНЕМ УКРАЇНА

Товариство "Україна", Міністерство культури України, громадські та урядові організації виступили з ініціативою провести Конгрес українців, які живуть в різних республіках колишнього Радянського Союзу.

22-23 січня такий Конгрес відбувся у Києві. Два дні напруженої праці учасників відкрили завісу над життям 7 мільйонів українців, які живуть за межами України в усіх республіках колишнього СРСР. Серед жителів Магаданської області -- 16% українців, Ямало-Ненецького округу -- 18%, в Мурманській області -- 42%. Виступи посланців на Конгрес -- це був "крик душі" людей, відірваних долею й вітрами історії від рідної Землі.

Многочисленний Конгрес підтвердив, що українська діаспора колишнього Союзу не тільки проснулася, а й активно діє, і своєю дією спонукує матір Україну приймати відповідні заходи. Чи не найбільш хвилюючим моментом у роботі Конгресу був акт присяги 26 офіцерів дислокованих за українськими межами вірно служити Україні...

Учасників Конгресу вітав президент України Леонід Кравчук. У своїй промові він висловив думку, що Україна повинна довести свою незалежність силою правди. Для допомоги братам за межами України повинна бути державна програма дій. Президент підкреслив, що в консолідації українців є велика сила України, організованість і відданість дуже важливі в сьогоднішній день!

22 січня учасники Конгресу взяли участь у вічі з нагоди річниці проголошення у 1919 році Акту про злуку Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки. Віче відбулося на майдані біля святої Софії.

В роботі Конгресу взяли участь з Канади: президент КУК Дмитро Ципівник, голова Проводу Українських націоналістів, президент УНР в екзилі Микола Плав'юк, генеральний секретар СКВУ Василь Верига, президент ТОУК Юрій Москаль. На запрошення НРУ приїхали Ераст Гуцуляк та інші.

*Юрій МОСКАЛЬ,
УК Вісник*

ТАРАСОВІ РІЧНИЦІ

Шевченкове Свято -- це символ єднання українців в одну близьку родину.

Коли б згадати рік за роком кожне свято, за яких обставин, де й як відбувалося -- це склало б хронологічну канву всієї трагедії українського визвольного руху, це були б олімпіади життя українського народу.

Варто на шматку літ оглянутися на пережите, й занотувати хоч деякі етапи його. Нехай знають діти наші, як батьки завжди й усюди шанували Шевченків день, куди б не закидала їх доля; нехай занотовують теж рік за роком тяжку боротьбу за волю, за рідне слово, рідну пісню... І складеться з тих річниць, як з окремих колосків, величний вінок.

До сотої річниці не доживемо, п'ятдесят пережили, а 25 літню не пам'ятаємо... Хіба старі батьки інколи нагадували: пам'ятаєш, моя берізко, як ти маленькою тримала свічку за Тараса... Бо тоді цього дня можливо було тільки відправити панахиду, і то не за Шевченка, на що не відважився б ніодин священик, а замовлялася Служба Божя за свого свояка, за душу раба Божого Тараса...

Тепер дожили ми до 75-ої річниці нашого свята, і згадаймо хоч деякі ближчі етапи довгого шляху.

I

1901 рік. Кавказ. Тифліс.

З Поділля, з Кам'янецьчини закинула доля 20-літню дівчину на далекий Кавказ. Призначена була керівницею школи "Педагогічного Т-ва учительок і вихователок". Як учителька й член того Т-ва входила до різних його розгалужень, і між іншим -- до Т-ва народніх читань, від якого була призначена постійною лекторкою Овчальської аудиторії (театр в робітничій ділянці).

Сама одна, закинута в чужу сторону, гостро відчувала тугу за всім рідним. В тім же будинкові, де містилася її школа, була ще друга школа -- військова фельдшерська, що мала більш десятка слухачів-українців і часто чути було звідтіля українську мову, а особливо співи гарного хору. Звернулася до них із закликом -- улаштувати спільними силами свято в пам'ять Шевченка.

Але... де? як? чи дозволять?...

Утворили програму: 1) Кілька слів про Т. Шевченка, 2) декламація його творів, 3) співи: сольо, хор. З'явилася з цією програмою до свого Т-ва, бо кожна лекторка мусіла представити докладний план своєї лекції, зате ніяких поліцейських та взагалі урядових дозволів не потребувалося, все було на відповідальності Правління. При Т-ві було три секції: російська, грузинська та вірменська, кожна з них мала свої визначені дні, в які займала театр.

Принципово ніхто нічого не мав проти української програми, але... від якої секції, для якої аудиторії?... Вихопились грузинки на поміч, що вони відступають свій день, а й грузинські робітники послухають українських пісень.

День був здобутий. І повісили великого плаката на

дверях народнього театру: "26 лютого в пам'ять Тараса Шевченка" (афіші не друкувались, бо це був цілком внутрішній розпорядок Т-ва).

Скільки набігались, -- діставали одіж, малювали портрета, вишукували килими, вишиті рушники -- просто якимось інстинктивним нюхом у різнобарвному національностями місті все це діставалося.

Настав день Свята. Хвилювання й урочистість заразили цілу аудиторію. Ніхто не сидів, усі стоячи слухали "Заповіту" й промову слова Шевченка, пісні... Переймалися настроєм від килимів, вишитих рушників, барвної квітчастої одежі -- все це разом утворювало цільний своєрідний образ.

По закінченні група робітників підійшла до організаторів просити, чи не можна час від часу, або періодично уряджувати українські вечори... Виявилось, що й в залізничних майстернях, і в інших закладах є робітники українці, а в війську, що стояло в Тифлісі, було багато кубанців-козаків.

Заснували окрему українську секцію, яку назвали: "Малоросійська секція при Обществі народніх чтеній". Мали визначені дні, могли уряджувати вистави, реферати, концерти... За два роки від того першого здобутку відбулися: 32 театральні вистави (16 виставлених п'єс), кілька концертів, рефератів, академій... Мали свою аудиторію завжди численну, мішаний хор із 40 співаків, мали власні декорації, деякий реквізит, запасове вбрання, театральну й музичну бібліотеку, розпочали заходи мати свою оркестру...

Що зродило цю працю? То ж була така маленька жменька молоді!...

Це були наслідки тієї пам'ятної річниці смерті Шевченка, вшанованої за горами Кавказу, бо на рідній землі мусіли мовчати.

Так розжеврювалися малі іскорки, так розсіювалися зерна національної свідомости.

35 літ минуло від того часу!

II

Лютий м., 1905 рік. Далекий Схід. Манджурія за Мукденом, під Путилівською сопкою.

Була ніч. Перед сестрою-жалібницею лежав тяжко ранений в стегно Андрій Любченко (з України, з під Канева), сильно гарячкував, ампутація була необхідна й негайна; не згоджувався, -- волів умерти в манджурському степу, ніж вернутися додому калікою. Сестра, сама на двох кулях, бо недавно пережила тяжкий перелім ноги (але тоді всі від безупинної праці валилися з ніг, -- мусіла змінити), була коло нього та інших в ту ніч вартовою.

На Путилівській, що греміла день і ніч вже 8-му добу, раптом стихло. Так стало дивно, ніби там уже не зосталося ані живої душі. Яюсь спокійніше позасипляли ранені, а Любченко заговорив... Згадував рідню, хату, село, околицю, Канів... Був кінець лютого, -- річниця смерті Тараса Шевченка. В наметі тільки двоє укра-

інців... Згадали Його "незлим, тихим словом"... Тихенько проговорили "Заповіт", і цей простий козак в обличчі смерті почув стихійно, хто він є, чийх батьків... заворушилися слюзи, потягнуло додому, туди, на рідну батьківщину. "Сестрице, хоч операції, врятуюся, дістануся в Україну, туди, недалеко Могили Тараса"...

Чи врятувався ж? Не знати. Здали його ранком в операційний вагон тієї ж організації. Але тоді вже все заворушилося -- недурно замовкла Путилівка; не було вже чого її триматися: виявився обхід японців перед Мукденом, треба було кинутися на прорив, щоб хоч під обстрілом вивезти все те, що ще жило...

Минуло більш 30 літ від тієї річниці, що справляли удвію: сестра жалібниця й тяжко ранений вояк... шепотіли собі Його Заповіт...

І цікаво -- коли друкувалися записки сестри про війну в ліберальному журналі "Русское Богатство" за редакцією Короленка, там був випущений і цей (разом з іншими) спомин про двоох українців у наметі в річницю смерті Тараса -- мабуть не вільно було навіть згадати про свої українські почуття...

III

1911 рік. Москва.

50-та річниця смерті Тараса Шевченка.

Велика зала Московської Консерваторії, переповнена по вінця, шемрить м'якою мелодійною мовою. Зо всіх кінців України прибули її щирі діти, старші й молодші, на своє національне свято, недозволене на лоні Матері... І там, у серці Московії, відслонила куртина образ рідний, дорогий: Канівська Могила над Дніпром... кругом її схилилися з вінками історичні постаті й постаті з творів Шевченка... Оркестра, капела Московської Консерваторії в повному складі, розпочала "Заповіт"... Море голів піднеслося й полилися звуки з сотень грудей... Була якась надземна міць у тому смуткові. Воскресла з мертвих Україна, -- лежала ще непорушна й скута ланцюгами, -- тільки віддих її горів полум'ям, і здавалося, що готова вона спалахнути на цілий край, щоб перегоріли кайдани й встала на ноги...

І думалося: "Будеш, Батьку, панувати, поки сонце сяє!"

Це був перегляд наших свідомих національних під-

готівних сил.

Але була міцна московська реакція, як ніколи, і вогонь причаївся, розпорошився знову на маленькі іскорки й рознісся по найменших закутинах краю, вичікуючи своєї пори...

IV

Лютий, 1919 рік. Кам'янець на Поділлі.

Свято пам'яті Шевченка на своїй землі, у своїй Державі... У Своїй Державі!

Сталося чудо...

З тих вогників, що блимали денде по "Просвітах", за два роки боротьби й праці повстала Україна -- Українська Народня Республіка.

Як довга й широка, вкрилася жовто-блакитними прапорами. А в день 26 лютого по всіх церквах цілої Держави правили Службу Божу за Тараса Шевченка. Вже не було ні однієї української дитини в Україні, щоб не ходила до української школи, і... щоб не тримала свічку за Тараса...

А в серці Поділля, Кам'янці по Шевченківській вулиці, до Шевченківського Народнього Дому в цей день безконечним шнуром тягнулися представники урядових установ, народніх самоврядувань (губерніяльного, повітового, міського), громадських організацій і школи, школи, школи... -- початкові, середні, та в повному складі професура й студентство першого новоутвореного Українського Державного Університету -- склали свої вінки навкруг погруддя Шевченка. А поруч з державним гімном могутньо нісся "Заповіт" з'єднаних хорів: Національного Кам'янецької "Просвіти", учительського, студентського, шкільних...

І думалося: Пануеш, Батьку, разом з нами у своїй землі...

Не сором було показати перед Його обличчям свою працю...

Збудовано маленькими людьми величне диво...

V

1921 рік. Кам'янецьчина під більшовиками.

Село.

Ніби стався жакливий землетрус, розпалася земля

ХАРЧІ В УКРАЇНУ! Не ризикуйте вашими грішми у ненадійних фірмах.

Відправляйте через фірму ХОСЕН!

KHOSEN -- ХОСЕН

За каталогом звертайтеся
на тел. (416) 255-7110,
або пишть на адресу:

KHOSEN -- ХОСЕН
2970 Lakeshore Blvd.W.
Suite 205
Toronto, Ont. M8V 1J6
Fax (416) 503-3998

Цукор	10 кг	- \$14.60
Мука	10 кг	- \$9.31
Олія	10 л	- \$25.53
Гречка	10 кг	- \$18.80
Ячмінні крупы	10 кг	- \$7.50
Вівсянка	10 кг	- \$9.89
М'ясо	7.6 кг	- \$18.99
Горох	10 кг	- \$11.35
Риж	10 кг	- \$23.94
Манка	10 кг	- \$8.95

ДІЛЕРИ:

LONDON - (519) 438-3242

HAMILTON:

LOUDMILA'S LADIES WEAR
337 OTTAWA ST.N.
TEL. 545-4044

TORONTO:

JUNIOR DELICATESSEN
3323 BLOOR ST.W.
TEL. 231-5384
або Д. Салючок
TEL. 767-9016

Гарантуємо доставку на протязі 2 до 4 тижнів

ХОСЕН -- значить вигода: швидко -- надійно -- дешево -- швидко -- надійно -- дешево --

під нашими ногами -- й усе збудоване нами звалилося в прірву!...

Розійшлися каменярі, хто куди, а ті, що zostалися, були викреслені з шергів життя, ніби живцем закопані в могилі...

Прийшли інші будівничі перебудувати все наново.

Минали дні, минали ночі... Не прояснювалося... Кінчався лютий. Невже, Батьку Тарасе, не пом'янемо Тебе бодай удвійку в річницю Твоєї смерті?

І раптом на село дістався наказ, та ще й українською мовою -- від комісара до комісара аж до сільського дійшов у такій формі: Оголосити 25-26-27 лютого (по ст. ст.) три дні народнім святом в пам'ять борця за волю людини Т. Шевченка. Не можна в ці дні ставати на працю -- ні орати, ні сіяти (почалася рання весна) під загрозою суворой кари. Школам -- три дні уряджувати поранки, реферати, академії. Сільрадам -- припилювати, щоб Свято відбувалося вчисто...

Було й таке святкування, з наказу та ще й під загрозою...

Ну, і святкували...

VI

1936-ий рік. 75-та річниця смерті Т. Шевченка.

І знову зійшлися, як всюди й завжди, аж у Дубні пом'янути Його, зробити знову перед Його обличчям перегляд своєї національної свідомости. Прийшли переважно люди села, цілими групами, цілими хорами. Пройшли кілька, а може і кільканадцять верстов, після трудового тижня віддали свій недільний відпочинок для вшанування пам'яті Шевченка. Що ж можуть більшого віддати?...

Нема вже тих, що святкували всі 75 річниць, -- багато з них полягло, багато змарновано, багато туляться по чужих краях...

Нехай же надалі ці річниці в лютому виховують ім на зміну нові шерги молодих працівників, а знову здвигнеться чудо!...

Не обійшлося й це свято без смутку. Звернулися організатори до місцевого о. настоятеля Собору з просьбою відслужити панахиду по Шевченкові українською мовою. Але о. Протоіерей не тільки сам відмовився, а й не дозволив і іншим священикам служити по-україн-

ськи в Соборі...

Перебралися до маленької церкви на Кемпу. Людей прибуло стільки, що годі було вміститися в церкві, -- довелося всім, разом із численним духовенством із сіл, відстояти Службу Божу під голим небом, -- у непогоду, на холодному вітрові...

І ця сторінка про Дубно належить теж до історії боротьби за рідне слово...

("Наша Культура", березень 1937.

Прислав читач Юра Яремкевич.)

Читачу! Не доводь свого журналу "Наша Культура" до зменшення або й закриття, й зараз таки запла-ти свій борг! Так звертався до читачів його редактор і видавець проф. д-р Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) 55 років тому. Цього року сповнилося 110 років від дня його народження і 20 років від дня смерті. Згадаємо про нього в наступному числі "Н.Д."

А чудо здвигнулося знову! 130-те свято пам'яті Шевченка Україна святкує знову в своїй Державі! □

УКРАЇНСЬКІ КОМП'ЮТЕРНІ ШРИФТИ

від фірми:

Compu Stream

Наша Українська Фірма з трилітнім досвідом, займається виготовленням різних комп'ютерних програм. Головна спеціальність це українськомовні редакторські програми. Тільки в нас за ціну машинки до писання зможете придбати систему, на якій будете здатні видавати книжки, журнали, писати статті, листи тощо. *Український інструктаж включений. Даємо три роки гарантії.*

2970 Lakeshore Blvd.W., Suite 205, Toronto, On. M8V 1J7
Тел.: (416) 726-0455 або (416) 255-7710 Адам Стець.

Complete
Home
Comfort!

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Road, Toronto M8Z 2X3,

Tel.: 232-2262

ВИ МОЖЕТЕ ПЛАТИТИ БЕЗКОШТОВНО У COMMUNITY TRUST, 2299 BLOOR ST. W.

Дмитро ОБЯК

НА ШЛЯХ НЕЗАЛЕЖОСТИ УКРАЇНА ЛИШЕ СТУПАЄ

Від 1 грудня 1991 року почалася нова сторінка історії України -- за підсумками референдуму 90,32 процента громадян республіки підтримали проголошення Акту про незалежність України, яка від 24 серпня 1991 року стала незалежною самостійною державою.

Про те, що на Всеукраїнському референдумі перемагає здоровий глузд і добра воля громадян України, які в більшості скажуть "так" незалежній державі, мало хто сумнівався. Люди зрозуміли, що коли й далі їхня доля залежатиме від політики Центру, від обіцянок Президента СРСР Михайла Горбачова (першого і останнього, до речі), то вони продовжуватимуть животіти в злиднях імперії, залежатимуть від "подачки" з Москви. Свій вибір зробили і росіяни, яких в Україні проживає близько 12 млн. чоловік, висловивши бажання жити в незалежній Українській державі, і представники національних меншин, які від давна мешкають на її території: євреї, поляки, німці, болгари, словаки, молдавани, татари та інші національності, в основному проголосували за самостійну Україну.

Під час виборів Президента України теж не сталося сенсації: люди хотіли бачити на чолі своєї держави врівноваженого і розсудливого політика, який зарекомендує себе прихильником поступових економічних змін (більшість населення побоюється ринку і "шокової терапії"), виваженої національної політики (не насильницької українізації, а духовного відродження кожної національної меншості), соціальних гарантій. Не останню роль відіграв "феномен" Кравчука: його поступове зміщення від марксистської позиції завідуючого ідеологічним сектором ЦК Компартії України до захисника самої ідеї та принципів суверенітету республіки. Навіть центральні московські газети визнали зростання демократичності Кравчука у порівнянні з реформаторством Єльцина. Якщо додати сюди ще й зростаючу популярність, особисту привабливість, професійну (як економіста) обізнаність, то матимемо портрет політичного лідера на Україні, який на перехідний період більш-менш усіх об'єднував. І навіть ті люди, які викреслювали його прізвище в бюлетені, залишаючи чи В. Чорновола, чи Л. Лук'яненка, чи І. Юхновського, мало вірили в те, що їхній кандидат в президенти зможе протистояти "всенародній підтримці" Леоніда Кравчука. І результат -- 61,59 відсотка населення України за обрання на цей пост Леоніда Кравчука -- досить красномовний.

Все ж, на мій погляд, претенденти-демократи (усі кандидати на пост президента втім такими себе називали) можуть бути цілком задоволеними -- кожен із них зробив свій внесок у загальну скарбницю нашої незалежності. Перемогла ідея свободи. На світовій карті народилася нова демократична держава -- Україна. Разом з незалежністю прийшло й світове визнання. Якщо в перші грудневі дні уряди зарубіжних країн не дуже поспішали встановлювати

дипломатичні відносини з Україною, то особливо після визнання незалежності України урядом США, таких країн, що сприйняли наш суверенітет, побільшало. І це завдяки, в першу чергу, наслідкам Всеукраїнського референдуму, відповідності й вірності України принципам і цілям Статуту ООН, Гельсінського акту з питань безпеки та співробітництва в Європі, а також гарантіям єдиного управління стратегічними збройними силами і контролем над ядерним арсеналом, який здійснюватимуть усі члени співдружності.

Однак, це вже відбулося згодом, а в перші дні незалежності Україні довелося випробувати шалений тиск з боку колишнього центру.

Звичайно, найбільш неоднозначна реакція відносно того, що Україна вийшла зі складу СРСР відбувся вже у колишньому Союзі. Стало очевидним: якщо Україна не підпише Союзного договору -- Союзу не стане. Без України, про що наголошував Президент РРФСР Борис Єльцин, Росія не входить ні в які політичні союзи з республіками колишнього Союзу.

Великий переляк, відбувався і в союзних відомствах, міністерствах та інших багаточисельних державних імперських структурах, котрі жили з того, що експлуатували українську економіку, землю, робочу силу. Їхня реакція однозначно негативна.

Звинувачення українців у сепаратизмі посипалися звідусіль. Ініціатор перебудови Михайло Горбачов просто шокував: то закликав до віри в українську душу, яка, як йому відомо, прагне єдності і союзу з російським народом, то застерігав "югославським варіантом", то залякував запровадженням особливих заходів. Демократ Собчак запропонував переглянути кордон Росії з Україною (до речі, вже після підписання Угоди про співробітництво незалежних держав мер Санкт-Петербурга обіцяв більше не піднімати це питання, доки Україна буде членом співдружності). Колишній кандидат у Президенти Росії пан Жириновський (лідер ліберально-демократичної партії Росії) закликав "проучити хохлов". У Москві, до речі, відбувся мітинг, на якому було гасло "Ельцин! Заставь хохлов накормить Россию!" і т.п.

Натомість, обстановка в республіці залишалася нормальною. Не було ні мітингів, ні страйків (у Києві такий проходив тільки у зв'язку з нерегулярним рухом міського транспорту). Чи був страх? Непевність? Чи міг Горбачов -- людина, яка зарекомендувала себе на міжнародній арені поборником мирних врегулювань багатьох конфліктів, ортодоксальним політиком, -- вдатися до насильницьких заходів щодо України? Важко сказати. Інша справа Єльцин, який показав себе далекогляднішим політиком, ніж Президент СРСР. Визнавши Україну як суверенну державу, він зайняв вичікувальну позицію, добре розуміючи, що сам Кравчук "щось" запропонує, аби на перших порах не "провалити" своє президенство.

Президент РРФСР володів тими безпрограшними картами, яких уже не мав Президент СРСР. Скажімо, до чого може призвести самостійність України, коли за грудень Держбанк України був в змозі виплатити гроші, близько 1,5 мільйони карбованців військовослужбовцям, котрі дислоковані у республіці? І таких тактично-економічних козирів Єльцин мав багато, щоб змусити Україну піти на якийсь компроміс.

Тому громадськість України досить позитивно відгукнулася на досягнуту домовленість між Росією, Україною й Белоруссю 8 грудня 1991 року. "Україна не втрачає реального суверенітету, -- зазначив на першій після підписання Угоди прес-конференції Президент України, -- а буде на принципах рівноправності і взаємовигідного співробітництва будувати свої відносини з державами Росія й Белорусь".

Україна позбулася також нападок і погроз від Президента СРСР, якому нічого не залишалося, як змиритися з фактом ліквідації СРСР. "У мене ще є можливості привести всіх до тями, -- погрожував Президент неіснуючої супердержави, очевидно, маючи на увазі "чорну кнопку" ядерного удару. Однак, слава Богу, здоровий глузд переміг імперські амбіції.

Стосовно самої угоди про співдружність незалежних держав, то трактувати однозначно її неможливо. Можна зауважити лише про "недемократичність" ратифікування українським парламентом тексту угоди, коли Голова Верховної Ради України Іван Плющ фактично заборонив її обговорення на сесії парламенту. Така поспішність у прийнятті угоди викликала двозначне трактування дій України іншими договірними сторонами. По-перше, нібито Україна найбільше зацікавлена в існуванні співдружності, яку вона "нав'язує" Росії й Белорусі. По-друге, із застереженнями до угоди про створення співдружності незалежних держав, які прийняла згодом Верховна Рада України, не були ознайомлені в момент ратифікації парламенти Росії й Белорусі. Виникли непорозуміння, внаслідок яких пролунали голоси, зокрема в російському парламенті, що застереження не мають юридичної сили. Але спираючись на юридичні наслідки Віденської Конвенції 1968 року про право міжнародних договорів, було доведено, що заява застережень є загальновизнаним суверенним правом кожної держави, і всі положення угоди про співдружність незалежних держав, щодо яких Україна зробила застереження, діятимуть у її відносинах з Белоруссю й Росією в тому вигляді, в якому Україна їх запропонувала.

Однак, як на мене, то і в застереженнях до Угоди про співдружність незалежних держав, можна знайти деякі невизначені моменти, не кажучи про те, що російські політики нерідко трактують деякі статті угоди "по-своєму". Неприпустимим сприймається ними положення про реформування розташованих на території України угруповань збройних сил колишнього Союзу у власні Збройні сили України. Координація, чи як у застереженнях -- консультація в галузі зовнішньої політики трактується як своєрідне посягання на міжнародний авторитет СНД. Виходить, що координаційний орган співдружності повинен сам виробляти зовнішню політику договірних сторін. Однозначно сприймається по-

ложення про участь у загальноєвропейському та євразійському ринках, де Україна може зашкодити взаємовигідним стосункам Росії з майбутніми партнерами. Водночас спільний економічний ринок, митна політика, "лібералізація цін", спільна грошова одиниця (звичайно, спротив викликає заява уряду України про можливість введення національної валюти), гадаю, на руку російським "демократам", тому що ці процеси можуть до кінця виснажити незбалансований український ринок. Продукти харчування, промислові товари переправляються на російський споживчий ринок, оскільки карбованець в Росії мінімально в 2-3 рази "дешевший", аніж в Україні. Цей процес, що зараз відбувається в Україні, може перерости в загальнонаціональну катастрофу, тому що купівельна спроможність жителів України відповідно нижча, ніж прибулих з інших республік. Чи зможуть захистити економіку багаторазові купони, які впровадив український уряд? Мало ймовірно. Купони -- не валюта. Але час покаже.

Взагалі, я б висловив застереження стосовно того, що Україні потрібно вести дуже обережну і витриману політику у взаємовідносинах особливо з Росією. По-перше, у межах нинішніх кордонів Росія все-таки залишається імперією, на території якої є і будуть утворюватися незалежні держави і які виборюватимуть свої права на незалежність. Важко прогнозувати реакцію уряду Російської Федерації, коли, згадаймо, навіть до незалежної України висловлювалися територіальні претензії.

Після приєднання до так званої слов'янської співдружності туркестанського блоку ситуація, здається, ще більше ускладнилася. Єдиний позитивний момент від нової Співдружності, що тепер відпали розмови про відродження панслав'янзму і солженіцинська теорія слов'янської федерації. Але стає зовсім незрозуміло, як Україна буде узгоджувати свої позиції з азіатськими республіками, наприклад, стосовно Збройних сил, національної валюти, міжнародних зобов'язань, що впливають для них з договорів колишнього СРСР і з якими більшість країн-республік не погоджується.

Поки що в українському парламенті більшість народних депутатів обстоюють ідею СНД. Колишні комуністи, а нинішні "соціалісти" вбачають у ній можливість відродження Ново-Огарьовського варіанту, демократи визнають як необхідність в даних історичних умовах, ультрарадикали на чолі з Степаном Хмарою називають це "великою помилкою Президента України".

Сам же Леонід Кравчук, особисто відчувши важкий, але почесний тягар президентства, активно діє, видаючи перші укази й постанови (на мою думку, не завжди продумані, наприклад, Указ про тимчасові невідкладні заходи щодо посилення боротьби із спекуляцією та незаконною торговельною діяльністю).

І останнє, чим хотілося б "порадувати" прихильників повної незалежності нашої держави: ядерна "кнопка" переходить з-під контролю колишнього Президента СРСР до рук нинішнього Президента РРФСР. Здається, можуть заспокоїтися всі ті, хто переживав, що СРСР розпадеться на чотири ядерних держави або не сприймав ідеї спільного контролю над ядерним арсеналом Росією, Україною, Белоруссю й Казахстаном. Тепер

такий контроль над ядерною зброєю здійснюватиме Росія в особі її Президента Бориса Єльцина, який нібито не може її застосувати, не узгодивши з президентом України та Казахстану і Головою Верховної Ради Біларусі. Потрібні також консультації з главами урядів всіх учасників співдружності.

На сьогоднішньому перехідному етапі командування стратегічними військовими силами залишається об'єднаним, водночас держави, які входять у співдружність, мають право створювати власні збройні сили. Україна не збирається входити у військові структури співдружності.

Київ, січень 1992

Юрій ГАВРИЛЮК

УКРАЇНСЬКІ ДНІ У КРАКОВІ

Останні роки показали зламними не тільки для України, але і для наукового вивчення її і її народу в польських академічних осередках. Одна за одною почали виникати в університетах україністичні катедри, які зараз існують вже не лише у Варшаві, але також у Любліні, Познані, Торуні і очевидно у Кракові.

Краків, а особливо Ягеллонський університет, ще в XIX ст. став осередком наукового пізнання історії і культури України й українців. З краківською україністикою, як і з цим містом взагалі, пов'язані такі визначні постаті з-посеред українського наукового і літературно-мистецького гурту, як хоч би Богдан Лепкий, Василь Стефаник, Іван Труш, Іван Зілинський чи Володимир Кубійович.

До цих власне славних традицій нав'язує, відродження після довгих років післявоєнного небуття, україністична катедра в Ягеллонському університеті. Предтечею її був міжфакультетний лекторат української мови, ведений від половини 70-х років доктором Володимиром Мокрим. Пізніше лекторат став просемінаром з питань української історії та культури, свого роду форумом де обговорювано також наболілі проблеми української сучасності і польсько-українських взаємин (учасниками були передусім польські студенти, а інколи і наукові працівники різних факультетів, як з Університету, так і з інших вищих шкіл Кракова).

Перші спроби відновити в Університеті україністичну катедру були ще в першій половині 80-х років. Зустріло це однак спротив з боку міністерства. Щойно в 1990/1991 академічному році створено перший курс україністики. Нормальний набір студентів, отриманий зі вступними іспитами, відбувся влітку 1991 року. При обмеженій кількості 25-ти місць, з'явилася повна "сотня" кандидатів. З огляду на їх високий рівень збільшено ліміт місць до 40. Отже зараз на двох перших курсах україністики навчається майже 50 студентів.

Власне вони, а також студенти інших факультетів, об'єднані в Науковому колі українознавців, спільно з викладачами, стали організаторами Днів української культури в Ягеллонському університеті, які проходили від 6 до 8 грудня 1991 року.

Першим їх акордом стало відкриття в краківському готелі "Форум" виставки батиків пари молодих львівських мистців -- Інги Сумини і Сергія Воронюка, зоганізованої галереєю "Фарбіарня". Провідною темою цього "понадкофесійного малярства на шовку" є пошуки спільного первення великих релігійно-культурних формацій, як Європи так і Сходу. Цей "понадкофесійний" акцент став прелюдією до вечора, присвяченого духовній спадщині Київської Русі.

Започаткував його виступ д-ра В. Мокрого, який зосередився на ролі символів в мистецтві і літературі Київської Русі в перших століттях після Хрещення. Проблема сучасного стану і консерваторського зберігання пам'яток українського духовного мистецтва, зокрема ікон, в церквах Любачівщини, присвячений був, проілюстрований слайдами, виступ пари консерваторів,

BABY POINT LOUNGE

343 Jane St., Toronto

tel. 767-2623 або 231-6739

*ПРИЄМНЕ І ВИГІДНЕ ПРИМІЩЕННЯ НА
ВСЯКІ ОКАЗІЇ*

- Повна кухонна обслуга.
- Українські й інші страви,
в наших або інших залах.

*БУДЬТЕ ГОСТЕМ НА ВЛАСНОМУ СВЯТІ!
ПРО ВСЕ МИ ЗА ВАС ПОДБАЄМО!*

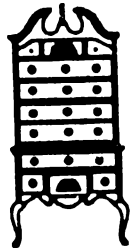

Rochester

FURNITURE

"Galleries Of Fine Furniture"

"If It's Quality
You are
Looking For,
We Have It,
At
The Right
Price"

"Запрошуємо
відвідати
найбільшу в
світі
українську
крамницю
чудових меблів"

624-4411

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

1995 DUNDAS ST., E. (1 KM. WEST OF HWY 427)

MISSISSAUGA

Ядвіги Стирної і Агати Мамонь-Прокоп. Їм вдалося врятувати від злодіїв частину ікон з іконостасу церкви в Цевкові біля Любачева, а також ікону Матері Божої (після переказів чудотворної) з села Корчмин. Зараз проводять вони їх консервацію в майстерні Центру.

Головною подією цієї зустрічі був авторський вечір професора Юрія Новосільського, відомого в Польщі маляра, зокрема іконописця. На жаль, мало хто з українців знає, що він їхній земляк. Мало хто також знає його як православного богослова, автора книжок, присвячених зокрема богослов'ю ікони. Нині, коли відроджується духовне життя в Україні, поширення думок проф. Юрія Новосільського власне там, було б вагомим вкладом у цей складний процес. У своєму виступі мистець не обмежився зрештою до теми іконопису, але заторкнув також питання сучасного стану національного духу, мови і культури власне в Україні, а також її співвідношення в цих сферах з Росією, яка завжди черпала з України величезні культурні і духовні надбання.

Цей перший день проходив під акомпанемент місцевого Радіо Малопольща фан, яке не тільки аносувало в своїх передачах "Дні української культури", але також транслювало увечері спеціальну передачу (інтерв'ю з Володимиром Мокрим), присвячену найновішим подіям і загальній ситуації в Україні.

Ранок другого дня пройшов на презентації праці студентських українознавчих осередків у Польщі.

Післяобідня зустріч була присвячена відгукам польської преси, парламенту і уряду на проголошення Україною самостійності і результат грудневого референдуму.

Аналізуючи матеріали, поміщені в польській пресі після проголошення парламентом самостійності України, Дорота Ожга, студентка журналістики і україністики в Ягеллонському університеті, поклала наголос на її своєрідний "москвоцентризм", який не дозволяє їй втримати властиві пропорції між інформаціями щодо подій в бувшому імперському центрі і окремих республіках.

Про те, як на постанову 24 серпня zareгував польський парламент і уряд, розповів Володимир Мокрий, який бувши до кінця жовтня послом в сеймі, мав можливість спостерігати все це "від середини", а також до якоїсь міри міг впливати на становище посольського Громадянського парламентного клубу, якого був членом, і на зміст прийнятої клубом декларації, яка вітала цей акт.

Доповненням була реляція учасників Міжнародної школи україністики -- д-р Божени Зінкевич-Томанек, Дороти Ожги і Агнешкі Корнеєнко, які були очевидцями подій 19-24 серпня у Києві, і мали змогу сконфронтувати побачене тоді зі своїми спогадами з грудня 1981 р. в Польщі.

В цій частині виступили також представники Студентського Братства Львівського університету, Петро Гусак, який вчинив спробу представити "конфесійну карту" України і Юрій Підлісний, який розглядав ситуацію в Україні після серпневого перевороту. Закінчуючи, Ю. Підлісний сказав: *Що зараз головне для України? Це добрі сусідські взаємини з Польщею і Росією. І дуже мені приємно, що Польща є першою державою, котра визнала незалежність України. Добрі стосунки з Польщею вигідні і*

з політичних і з економічних міркувань. Спільно, легше вибиватись до європейського і світового ринку. І дуже приємно, що немає жодних територіальних претензій. І дай Боже, щоб між нашими державами був мир і згода. Вірю в розум людей.

Оскільки два перші дні торкалися передусім образотворчого мистецтва і політики, то неділя була поєднанням релігійної духовності з театральним мистецтвом. Завітав бо до Кракова, на запрошення фундації Св. Володимира, Львівський духовний театр "Воскресіння", керований Ярославом Федоришином, який поставив цього дня дві п'єси на релігійні теми. Про мету і плани цього дуже своєрідного мистецького починання найліпше розкажуть нам слова конференсьє театру: *Так склалося в історії нашого народу, що ми зазнали дуже багато втрат. Втрат людських, втрат духовних. І, мабуть, найбільше ми зазнали втрат у житті релігійному. Виросло ціле покоління людей, для яких пласт релігійної культури українського народу є цілковито невідомий. Ось тому рік у Львові зібралися актори з різних професійних театрів з думкою про наших дітей, про майбутнє України, щоб наші діти не були збіднені духовно, щоб завжди з ними, і з нами був Бог. Ми довго думали, якою виставою відкрити свій театр. Ми ще не знали, яка п'єса буде взята до постановки, але твердо були переконані, що це буде вистава про св. о. Миколая... Ми знайшли понад 30 п'єс про св. о. Миколая, але вибрали п'єсу С. Перського "Чудо св. о. Миколая над половчанином". В основу цієї п'єси покладено староукраїнську легенду кінця 12 століття. А літературне осмислення здійснив С. Перський, справжнє прізвище С. Шах, багатолітній ректор Перемиської гімназії і секретар львівської "Просвіти". Так у цій п'єсі поєдналися Лівобережна і Правобережна Україна.*

Другою нашою виставою є "Юдита" Ф.-Х. Геббеля, п'єса, яка ніколи не ставилась в Україні! Цією виставою ми відкриваємо цикл вистав за Старим і Новим Заповітом. Ми звернулись до образу Юдити, бо образ цієї жінки близький для України в цей складний час. І Україні потрібні люди, які були б віддані свому народові як Юдита.

Артистів львівського театру попрощали оплески глядачів, організатори можуть втішатися успіхом події, гості і учасники "Днів" багатіші на спогади і нові знайомства. А перед всіма разом -- широкий простір ораного і неораного поля, яке звати українською культурою, на якому і треба і можна потрудитися з великою користю і успіхом. Але, мабуть, не треба їм цього пригадувати, бо вони давно вже вирішили віддати цьому всі свої молоді сили. □

МИСТЕЦЬКІ ВИРОБИ
TRYPILLIA ARTS

Великий вибір рамок для картин
і дипломів

QUALITY ONE HOUR PHOTO LABS

і доброякісні фото для паспортів
та інших документів.

2285 Bloor Street W., Tel. 766-0113

Toronto, Ontario M6S 1P1

Володимир РУДЕНКО

ХТО У КОГО В БОРГУ?

Нарешті 24 серпня був проголошений Акт на який наш народ чекав 750 років. Акт про незалежність України.

Коли вгамувалися перші емоції, стало чути голоси "розсудливих": а як же Україна проживе без Союзу, без Росії -- вони ж нас годують!

І справді, в більшості засобів масової інформації, які належали КПРС, дуркувалися лише дві цифри: 1) близько 22 мільярдів карбованців Україна одержує з бюджету СРСР; 2) Мінфін України перераховує до союznego бюджету близько 13 мільярдів карбованців.

Виходило, що Україна старцює в СРСР близько 9 мільярдів!

Хіба ж будемо ми краще жити без такої дотації?

Але ці засоби масової інформації називають далеко не всі ріки, якими наша праця текла до імперського центру. Наприклад, майже 95 відсотків промислових підприємств України підпорядковувалися безпосередньо Москві, й дохід від їхньої діяльності вона одержувала поза нашим Мінфіном. Доход, до речі, не маленький -- близько 100 мільярдів карбованців. А нам від того щедро залишалось близько 10 мільйонів тонн отруйних викидів у повітря, близько 7 мільйонів тонн отрути (разом з неочищеними стоками). Ці "щедроти" призвели до того, що 75 відсотків наших жінок дітородного віку неспроможні народити здорову дитину (75-80 відсотків новонароджених потребують лікування).

А 20-мільярдні витрати на армію? А 20 мільярдів податку з обороту? А сотні мільйонів, що їх перераховували до Москви КПУ, комсомол, профспілки?

Не завважили у даних Держкомстату й таку дрібничку, як різниця в цінах на сільгосппродукцію: з України її вивозили за цінами на 30 відсотків нижчими, ніж з Прибалтики, Білорусії, прилеглих до нас областей Росії.

А хіба мало ми тієї сільгосппродукції виробляємо? Цукру -- трохи більше половини (від СРСР), м'яса -- п'яту частину, ковбаси -- теж п'яту, масла коров'ячого -- четверту, олії -- третину.

А зерна, картоплі! Та якби за світовими цінами...

А скільки української землі відведено під лінії електропередач, нафто- та газопроводів, по яких СРСР перекачує енергоресурси сусіднім країнам? Чи ж і вона нічого не варта? Але ж через Чехословаччину йдуть лише дві нитки трубопроводів, а орендної плати за землю під них вистачає, щоб ця країна повністю забезпечила свої потреби у паливі.

А хіба нічого не варті оті 220 тонн срібла, які щороку вивозять з України? А 8 тонн золота? А топази, берили, котрі у готових виробках цінуються на вагу золота?

Може, то лише на фоні злиденного Радянського Союзу ми такі багаті? Може, якщо порівняти з цивілізованими країнами, то й бачити нічого? Але ж за середні-

ми показниками виробництва на душу населення основних товарів Україна мало в чому поступається Англії, Франції, Німеччині, Італії. А за такими показниками, як виробництво вугілля, залізної руди, зерна, картоплі, цукру, -- ще й перевершує.

То невже не проживемо без "допомоги" Союзу?

Краще, мабуть, питання ставити навпаки: чи проживе Союз без України? Адже майже 90 відсотків союznego бюджету формують Росія та Україна: з 250 мільярдів 120 дає Росія, понад 100 -- Україна.

Тож проголошення незалежної держави Україна дає нам не лише відчуття власної гідності, а й можливість жити по-людськи.

(*"Вечірній Київ"*, 14319)

ARKA LTD. УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Книжки, журнали, часописи, шкільне та бюрове приладдя, різьба, вишивки, нитки, панاما, образи, вишивані блюзки, кераміка, платівки та касетки, друкарські машинки, обручки й заручинові перстені, різдвяні та великодні прибори, великий вибір дарунків.

575 Queen St. West, Toronto, Ont.
Tel.: (416) 366-7061 Canada M5V 2B6

LOT
пропонує єдине
безпосереднє сполучення
Монреал -- Варшава Відліт
з Мірабел у понеділки і четверги.
Пропонуємо також сполучення
до Риму, Банкоку. Делі і до
більшості європейських
столиць Середньо
запрошуємо

За ближчими інформаціями телефонувати
в Монреалі: (514) 844-2674 в Торонто (416) 236-4242
Fax: (514) 844-7339 Fax: (416) 236-0433

POLISH AIRLINES

LOT

2000 Peel St.
Suite 680
Montreal, Que. H3A 2W5

ХТО ПОДБАЄ ПРО УКРАЇНСЬКОГО СОЛДАТА?

Про це розмірковує голова Київського обласного комітету солдатських матерів Валентина Артамонова та позаштатний кореспондент "Вістей з України" Інна Почайна.

-- Пані Валентино, нещодавно я слухала по радіо виступ члена вашого комітету, поетеси Марії Влад і просто-таки жажнулася. Вона розповіла про наших українських хлопців, яким у Советській Армії відрізали вуха, яких розпинали на хресті, а одного парубка-дніпропетровця десь у Середній Азії прямо з війська продали у рабство і нещадно били за найменшу провинку перед "хазяїном". Йй-богу, все це навіює асоціації з монголо-татарською навалюю і нашими козаками-запорожцями у турецькій неволі...

-- Випадки, що про них ви чули, на жаль, не поодинокі. 15 тисяч листів надходить щороку до нашого комітету, і в кожному -- відчай, страх, біль і сльози. Нарути зазнають не лише вояки, а й їхні батьки. Вони не можуть добитися правди про смерть синів, бо, за чинним законодавством, військова прокуратура розслідує злочин там, де його скоєно. Офіцерство ж на місцях часто-густо дбає лише про "честь мундира", намагається зам'яти "прикру історію".

Кожен другий повертається з Советської Армії покаліченим. Часто навіть остання, жалобна, дорога наших хлопців в Україну видається важкою. Родина вбитого в місті Советська Гавань (це на Далекому Сході) Федора Носулька тривалий час чекала на труну з тілом сина. І врешті, коли терпець увірвався, звернулася до військкомату, звідки хлопця призивали -- він з Очакова, що на Миколаївщині. Там порадили: беріть дві тисячі карбованців та вирушайте на Далекий Схід. І бідний, згорьований батько подався в далекі світи за своїм сином-небіжчиком...

-- Ми живемо у суверенній державі, наша Рада Міністрів прийняла постанову про те, що українські юнаки служитимуть в Україні. А вони знову, як і раніше, опиняються на Далекому Сході, Уралі, в Казахстані...

-- Валентина Вишенська з Кривого Рога пише про свого сина Андрія: "У нього постійно болить голова,

хлопець слабує на вегето-судинну дистонію з гіпертонічним ухилом. Місце служби йому не підходить. Ви ж знаєте про радіаційну забрудненість Семіпалатинська, де проводили ядерні випробування... В нашій родині вже є один "чорнобилець" -- мій чоловік був у перших лавах ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Рік тому переніс операцію на підшлунковій залозі, почував себе зле. Та і я не зовсім здорова, отож хочу, аби єдиний син доглянув нашу старість, а не ми доглядали його. Прошу перевести Андрія в екологічно чистішу зону".

-- Чимало є й тих, кого у військкоматі просто обдурили.

-- Ось конкретний приклад. Федір Коленников з Чернігівщини розповів нам про сина Сергія, котрий служить на півночі Росії, у місті Кандалакша: "Коли його забирали до війська, то хтось за сина написав заяву про згоду служити поза Україною. Сергій же під цією "згодою" не підписався... Прошу, поверніть сина в Україну, я не хочу, щоб він тікав із частини..."

-- А втікачів багато?

-- Через саму лише Київську військову частину, в котрій перерозподіляють "дезертирів", пройшли дві з половиною тисячі хлопців. Причому, то не тільки українці. Є росіяни, мадяри, цигани і навіть два якути, що втекли з Казахстану. Втікають з Уралу, Забайкалля, Сибіру, із східних регіонів Росії й Середньої Азії...

-- Яка подальша доля цих втікачів?

-- Тих, хто згоден служити в Росії, відправляємо до Москви. А хто бажає служити в Україні, лишаємо в нас. Однак, зрозумійте ситуацію: хлопці тікають без будь-яких документів (солдати не мають їх на руках). Командир іншої частини не знає, чи не скоїли вони якогось злочину. Тож до жодної стрілової частини їх не візьмуть. Лишаються будівельні батальйони. А там "біженців" зустрічають ті ж казахи, узбеки, чеченці, осетини -- цілі земляцтва, від яких наші юнаки й тікали. Знову їх б'ють, принижують -- уже в рідній Україні.

-- Отож, справа не лише в тому, щоб повернути

На Всеукраїнській нараді з питань військового будівництва, яка відбулася 10 січня 1992 року в сесійній залі Верховної Ради України.

Виступає генерал-майор В. Гречанинов з Прикарпатського військового округу, який прийняв присягу на вірність Україні. За ним: Президент Леонід Кравчук і заступник голови Верховної Ради України Вол. Гриньов.

хлопців на терен України. Треба повернути їх в іншу армію. Якою Ви бачите її?

-- Деполітизованою, професійною, гуманною. Мене вразило те, що на другому з'їзді офіцерів України зовсім не йшлося про рядових солдатів, про задушливу атмосферу, що панує в казармі. Говорили про соціальну захищеність офіцерів -- їхнє житло, заробітну платню, пенсії. А кого ж має турбувати доля тих, на чиїх м'язах тримається армія -- її чорноробів? Невже лише комітет солдатських матерів, в якого нема жодної штатної одиниці -- всі ми працюємо на громадських засадах, тулимося в тісному незручному приміщенні, не маємо власних коштів, ба, навіть пристойних меблів?!

-- Створення української армії уже почалося. Прикарпатський військовий округ присягнув на вірність нашому народові, прогресивне офіцерство гуртується коло своєї української спілки. Але ставити крапку зарано, і я все ж закінчу інтерв'ю Вашим запитанням: "Невже лише в матерів болить серце за дітей України?" □

**ЗРОБИТЬ ПРИЄМНІСТЬ І КОРИСНУ
ПОСЛУГУ СВОЇМ РІДНИМ ТА
ПРИЯТЕЛЯМ, ПЕРЕДПЛАТИТЬ ДЛЯ НИХ
ЯК ПОДАРУНОК ЖУРНАЛ "НОВІ ДНІ"!**

CONSULTEC LTD.
consulting engineers

4180 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada M8X 1X8
Tel. (416) 236-2426 Telex: 06-984797

Інж. ЮРІЙ А. ОХРИМ
Президент

- Консультативна інженерська фірма міжнародного засягу. ● Виконує всі фази планування, будови і перевірки більших індустріальних проєктів у Канаді, США та в інших частинах світу.

PALADIN INSURANCE LTD.

Tel: 239-7392

Павло Колодій Insurance Broker

Забезпечуємо: дома, апартаменти, котеджі, автомобілі, торгові підприємства, каліцтво, життя! Також групова асекурація!

**97 Six Point Rd.
Etobicoke, Ontario
M8Z 2X3**

Полагоджуємо медично-шпитальне забезпечення для осіб, що приїжджають до Канади на відвідини!

ПОНАД 40 РОКІВ РОСТУ

КРЕДИТОВА СПІЛКА "СОЮЗ"

За останніх 40 років
Кредитова Спілка "СОЮЗ"
пожертвувала на добродійні цілі
українській громаді
понад один мільйон доларів.

Кредитова Спілка "СОЮЗ"
запрошує Вас стати членом
і бути співучасником
збільшеної допомоги громаді.

Ваша Кредитова Спілка
має великий вибір фінансових послуг.
Звертайтеся до нас з усіма
Вашими фінансовими потребами.

SO-USE CREDIT UNION

2299 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P1 (416) 763-5575
2267 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P1 (416) 763-5575
406 Bathurst St., Toronto, Ont. M5T 2S6 (416) 363-3994
31 Bloor St., Oshawa, Ont. L1H 3L9 (416) 432-2161
26 Eglinton Ave. W., Mississauga, Ont. L5R 3E7 (416) 568-9890

ОБЛИЧЧЯМ ДО ПРАВДИ

"Україна" -- національний ілюстрований тижневик незалежної держави

1991 року журнал "Україна" відзначив своє 50-річчя. Всього було на його віку: і пам'ятні імена, і гучні публікації, і великі тиражі. Та найприкметніша риса в іншому: часопис завжди жив турботами і надіями народу тієї землі, назву якої несе на своїй обкладинці.

Помітно змінився журнал за останні роки, з труднощами долаючи ідеологічні релікти тоталітарної системи. Найкраще про це скажуть рядки читачьких листів. Микола Мельник з Рівного запевняв: "Ваш журнал завдяки статтям із серії "Пам'ять совісті", "Гетьмани України", спогадам, "Картинній галереї", іншим публікаціям став настільки популярний і рідкісний, що його дістати у кіосках майже неможливо. Про це я Вас чесно і радісно запевняю. Тому спасибі Вам від імені всіх наших рівенців за цю святу, нелегку працю відродження". Іван Угрин із Скали-Подільської, що на Тернопіллі, зазначав: "Журнал "Україна" на сучасному етапі дійсно віддзеркалює Україну. В журналі друкується правда, за яку раніше карали".

І тепер, на відстані часу, ми виразніш усвідомлюємо, що журнал не просто йшов у фарватері гласності, а й вніс свою частку праці в піднесення національної свідомості українців, утвердження суверенітету й незалежності республіки.

У часи компартійного тиску на пресу "Україна" змогла надрукувати правдиві матеріали про гетьманів Івана Мазепу і Пилипа Орлика, про Нестора Махна, Симона Петлюру, Юрка Тютюнника. Ми перші з-поміж офіційних видань опублікували інтерв'ю з одіозними на той час політичними діячами Левком Лук'яненком і Юрієм Шухевичем, дисидентами Леонідом Плющем, Семеном Глузманом, Валентином Морозом, патріархом Мстиславом.

Радісний був для журналу 1991-ий рік, бо ж наша Україна здобула омріяну незалежність.

Передусім журнал закінчив друкувати серію нарисів про українських гетьманів, яку розпочав ще в першому числі 1990 року. Своєрідним продовженням цієї серії стала рубрика "Полковники Богдана Хмельницького". Короткі життєписи сподвижників великого гетьмана ілюстровані кольоровими портретами роботи художника Данила Нарбута.

Загалом історична тематика представлена в журналі щедро й розмаїто. Серед імен -- Дмитро Яворницький і Нестор Махно, Кирило Розумовський і Симон Петлюра, Михайло Грушевський і Михайло Брайчевський, Павло Скоропадський і Володимир Винниченко.

А в No 23 журналу започаткував нову рубрику -- "Історичні студії", під якою буде опубліковано кілька лекцій Валентина Мороза "Україна в ХХ столітті". На черзі -- лекції відомого вченого Тараса Гунчака.

Редакція свідомо робить акцент на публікаціях з історії, адже український читач довгі роки був обділе-

ний знаннями з рідної історії. Але ми добре розуміємо, що майбутнє України твориться сьогодні, тому проблеми нинішньої, воістину історичної пори жирнал виносить на чільні сторінки, на кольорову обкладинку.

Своєрідним Гайд-парком часопису є рубрика "Позиція", де сходяться найпротилежніші думки, найнепримириміші політичні опоненти: від учорашнього комуніста Леоніда Кравчука (NoNo 3, 23) до вічного націоналіста, голови Української національної асамблеї Юрія Шухевича (No 10) та президента СКВУ Юрія Шимка (No 26). Серед відомих постатей -- кореспондент радіо "Свобода" Анатолій Доценко (No 1), багаторічний в'язень брежневських таборів Микола Руденко (No 3), народні депутати Сергій Рябенко (No 6), Михайло Швайка (No 4), Микола Пороський (No 18), голова колгоспу з Чернігівщини Іван Пилипець (No 15), голова Львівської обласної Ради Вячеслав Чорновіл (No 23), голова Української селянської демократичної партії Сергій Плачинда (No 12)...

Не менш громадсько значимі публікації рубрик "Ділове інтерв'ю", "Вітальня України", "При відчинених вікнах", де виступили академік Юрій Глеба (No 17), голова Партії зелених, міністр Юрій Щербак (No 15), скульптор Ернст Неизвестний (No 12), поети Борис Чичибабін (No 2) і Василь Голобородько (No 8), композитор Олександр Білаш (No 14), професор Петро Кононенко (No 20) та багато інших.

З роками не слабне увага журналу до чорнобильської епопеї. Промовиста і рубрика -- "Дзвони Чорнобиля". Журналісти пройшли лабіринтами саркофагу, розповіли й показали правду про "наднадійну" споруду над аварійним 4-м блоком ("У надрах реактора", No 14). Член-кореспондент АН України Анатолій Морозов в інтерв'ю для журналу висловлює тривогу за майбутнє Чорнобильської АЕС, яка стала своєрідним полігоном під серцем України -- її столицею Києвом (No 15). Медик з Парижа, головний лікар, один із засновників франко-українського діагностичного центру "Діти Чорнобиля" Александра Муте поділилася з читачами тривогами про здоров'я молодого покоління України (No 8). Про нинішній день на атомній станції розповіли кореспонденти журналу в статті "Град приречений?..." (No 22).

Багата історія України ХХ століття на трагічні події. Своім обов'язком журнал вважає постійно знайомити читачів з документальними свідченнями про голодомор 1933 року, про репресії проти української інтелігенції. Серед цих публікацій -- спогади Леоніда Бічуї (No 13), добірка документів про голод на Донбасі (No 14), свідчення тогочасних американських дипломатів (No 15).

"Твої діти, Україно". У цій рубриці останніми роками журнал розповідає про життя української діаспори. 1991-ий рік "Україна" розпочала серією ілюстрованих нарисів Анатолія Михайленка "Австралія без кенгуру",

а закінчила низкою публікацій про життя українців у Великобританії. Крім того, протягом року вийшов добрий десяток інших матеріалів про наших краян за кордоном: про співачку Галю Максименко і художників Степана Хвилю, Василя Хмелюка, Галину Мазепу, Володимира Стрельникова, поетів Богдана Бойчука та Марію Ревакович і капелу бандуристів імені Т. Шевченка, письменника Джорджо Щербаненка... До 100-річчя поселення українців у Канаді журнал вмістив інтерв'ю Леоніда Кравчука "Ваше свято -- наше спільне свято" (№ 17). Не менш важливо і те, що "Україна" надала слово відомим зарубіжним українським вченим: Андрію Білинському -- фахівцеві у галузі соціалістичного права і економіки (Німеччина) та Юрію Шевельову -- професорові Колумбійського університету (США).

Того ж 1991-го року журнал запровадив рубрику "З українських видань світу". Першою публікацією рубрики стали спогади українця з Німеччини Олександра Хахулі про перебування в сталінських таборах, стаття Богдана Певного про художницю Галину Мазепу.

Набуток минулих років журналу -- і публікації про українців, які живуть скучено за межами України на території незалежних держав колишнього Радянського Союзу. Починали ми із серії ілюстрованих нарисів про наших краян із Зеленого Клину, що в Приморському краї. Ті публікації протягом 1991 року відлунували в журналі листами українців з усього світу, проханнями передати кошти багатодітним родинам із чорнобильської зони. На черзі в журналі -- розповіді про українців у Казахстані, на Кубані, в країнах Балтії.

Духовне відродження українського народу -- це і відродження національної церкви. Крім нарисів про видатні постаті нашої церковної історії, журнал опублікував низку матеріалів про відбудову храмів, міжконфесійні конфлікти, обстоювання віруючими своїх прав, недільні дитячі школи.

Давні казали: коли гримлять гармати, музи мовчать. Нинішні зміни в Україні, мабуть, відлунують дужче, ніж грім гармат, і все ж музи посідають у журналі належне місце. З номера в номер виходять статті про художників та артистів, поетичні сторінки і мистецькі вкладки. А ще в кожному числі -- "Бібліотечка "України" -- прозові твори з продовженням.

Протягом року в журналі з'явилося кілька нових рубрик, які ми неодмінно залишимо й надалі. Зокрема, це "Світлиця" та "Посиденьки". Головні теми публікацій цих рубрик -- родина, народна педагогіка, рукоділля, рецепти страв і напоїв.

Коли Ви читатимете найсвіжіше число "України", пам'ятайте, що ще сім номерів перебувають у дорозі до Вас -- саме стільки номерів одночасно готуються до друку. І в кожному з них неодмінно буде матеріал, який для Вас буде відкриттям. Запитаєте, а чому б не випустити номерів-відкриття? Ідея приваблива. Та й прагненням ідеалу журналісти "України" не обділені. І ті їхні творчі зусилля подвоються, потрояться, коли вони знатимуть, що тижневик чекають, що його читають і перечитують усе більше й більше людей, не байдужих до всього, що складає поняття Україна: історія її народу, гострі протиріччя сучасного розвитку, перспектива на

ближчі роки і на майбутнє... Читають в Україні, в незалежних державах колишнього Радянського Союзу, в багатьох країнах світу, де живуть нині співвітчизники, небайдужі до тих процесів оновлення, якими живе Україна.

Щонайкращий спосіб постійно підтримувати зв'язок із журналом -- стати його передплатником.

Журнал "Україна" може стати в пригоді також діловим людям на Заході. Він готовий систематично вміщувати на своїх сторінках кольорову та чорно-білу, текстову та художньо оформлену рекламу продукції, товарів та послуг, які можуть зацікавити людей в Україні та в незалежних державах колишнього СРСР, а також громадян зарубіжних країн. Оплата реклами -- за домовленістю.

Адреса редакції: 252047 Україна, м. Київ-47, проспект Перемоги, 50, журнал "Україна". Телефони: 446-63-16, 446-72-93, 446-83-81.

Редколегія журналу "УКРАЇНА"

Річна передплата на ж. "Україна" в Канаді \$119.00 звичайною поштою; \$158.00 -- авіапоштою.

Передплату приймає "Українська Книга". Адреса:

Ukrainska Knyha,
962 Bloor Street West,
Toronto, Ontario. M6H 1L6.

КРЕДИТОВА СПІЛКА "БУДУЧНІСТЬ"

ДЛЯ ВАШОЇ ВИГОДИ ТА ПОСЛУГ

- дарові обслуговування за електрику, газ і телефон
- едукативні та пенсійні конти
- термінові депозити
- реєстраційні пенсійні пляни
- моргеджові позики і особисті позики
- позики на авта
- лінія кредиту
- вогнетривалі скриньки
- грошові перекази
- подорожні чеки, чеки з Вашим прізвищем та адресою і багато більше!

(Централа)

2280 BLOOR STREET WEST, TORONTO, 763-6883
140 BATHURST STREET, TORONTO, 363-1326
4196 DIXIE ROAD, MISSISSAUGA, 238-1273
221 MILNER AVE., SCARBOROUGH, 299-7291

Звертайтеся до нас завжди з повним довір'ям.

"МИНУЛЕ УРОДИТЬ НАМ ПРИЙДЕШНЄ"

Цим рядком із драми Людмили Старицької-Черняхівської "Гетьман Дорошенко" хочеться розпочати розмову про внесок "Дніпра" у відродження історичної пам'яті нашого народу. До речі, саме під цією назвою виходить том вибраного письменника.

Якщо в 60-ті роки ми видали стотомову бібліотеку української класики, то наступне десятиріччя позначилося вилученням творів, виданням 10-12 письменників, яких радянське літературознавство відносило до революційних демократів. Імена чудові -- Шевченко, Франко, Леся Українка, Коцюбинський, Стефаник та інші. Але прийнято було видавати їхні твори лише певного спрямування -- всі інші або не входили до видань, або ж коментувалися як помилкова позиція письменника.

За якихось останніх три роки видавництво відновило свої давні традиції. Це понад 60 книжок тільки "забутих" письменників. Видаємо вже без купюр і в сучасному тлумаченні і не замовчуваних раніше наших класиків.

Все, що з'явилось за три роки, назвати важко. Тож зупинюся лише на випущеному за останні півроку. Це -- двотомний "Літопис Самійла Величка" -- другий літопис із циклу, що видає "Дніпро". На черзі -- "Густинський літопис" і "Синопис" -- перший підручник з історії України, створений у XVII столітті для братчиків Києво-Могилянської академії. З "Літопису Руського" читачі знають принцип підготовки цих видань -- сучасний український переклад, величезний ілюстративний матеріал, багатий науковий коментар.

Випущено або підписано до друку двотомники Любові Яновської, Спиридона Черкасенка, Богдана Лепкого, Антона Крушельницького, збірники "Розсипані перли (Поети Молодої музи), куди включено 7 поетів -- засновників групи, "Червона калина (Західноукраїнська поезія 20-30-х років)" з іменами поетів, що жили і творили на терені тогочасної Галичини, розвиваючи тенденції, насильницьки припинені в Радянській Україні. А ще низки історичних творів у нашій "Бібліотеці

історичної прози" -- Адріана Кащенко, Наталени Королевої, Івана Нечуя-Левицького.

Усе назване -- то ряд першокласних імен, понад 60 років не видаваних або ж виданих урізано. А є ще ряд імен, по суті, щойно відкритих. Скажімо, Олексій Плющ, вибране якого "Сповідь" тільки що вийшло. Прочитайте цього юнака, що в 20 років пішов із життя. Це щось дивовижне -- глибина і філософічність думки, емоційність викладу, самотність. Або, скажімо, Орест Авдикович, літописець січового стрілецтва з часу його виникнення в 1914 році.

Іноколи створюється дивовижна ситуація: супроти колишніх видань перед читачем з'являється ніби інший письменник. Порівняйте нинішнє видання "Творів" Володимира Самійленка з двотомником 1958 року. То ніби інший Самійленко. Але справжній він -- нині, бо час дозволив показати і сказати про нього вповні.

Нинішній рівень коментування (передмови, примітки) повністю відповідає часові, фаховому рівню і, сказати б, сміливості науковців. Адже ідеологічного редагування немає.

Щодо текстології, намагаємося зберегти мову і стиль автора. Тут бували трагікомічні ситуації, коли упорядники зрадогували письменника початку століття до рівня нинішнього випускника філологічного факультету. А мовностилістичне розмаїття у класичній українській літературі незвичайне. Нині наше втручання в текст мінімальне навіть у правописі.

Іноколи "Дніпру" дорікали, що воно одразу не береться до видання багатотомників передплатних видань "забутих" письменників, а зосереджує увагу на вибраному. Але ж ми вважали за необхідне якнайшвидше повернути читачам "забуті" імена або ж нагадати їм про тих, хто востаннє видавався в кращому разі в 60-х роках. Адже ціле покоління виросло, не знаючи цієї літератури. До того ж і видавництву, і авторам -- упорядникам і коментаторам -- необхідно було набути практики і прийти до певних принципів підготовки видань. За чо-

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

ВВІЧЛИВА І СПРИЯТЛИВА
ОБСЛУГА

COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

PHONE: 763-7333

ЗВЕРТАЙТЕСЯ З ДОВІР'ЯМ
ДО КОММЮНІТИ ТРАСТ
У ВСІХ ФІНАНСОВИХ
І БАНКОВИХ ПОТРЕБАХ

тири роки ми всі дуже змінилися і не такі внутрішньо цензуровані, як були ще донедавна. Тож тільки нині оголосили про випуск передплатних видань творів чотирьох колосів української класики -- Володимира Винниченка, Пантелеймона Куліша, Миколи Костомарова і Гната Хоткевича. Вже наступного року вийдуть перші книги цих багатотомників. Вбачається щось символічне у цьому акті повернулася (саме повернулася) незалежність України, утверджується її державність і повновартісно повертаються ті, хто і своєю творчістю, і своєю громадською чи політичною діяльністю боровся за те, що ми здобули нині.

З великодержавницьких позицій український письменник малювався як такий собі дядько, хуторянин. Та подивіться на фотопортрети тільки цих чоритьох! Європейці з гордим поглядом, глибокий розум в очах, тонкі, сказати б, шляхетні риси облич. Ніби століттями природа відбирала в національному генотипі найдовершеніші риси і віддала їх саме цим -- вибраним. Кажуть, тільки жінка може відчутти неординарність чоловіка. Так-от, усі четверо -- улюбленці жіноцтва -- зазнали щастя мати найвірніших подруг, щирих, усерозуміючих і відданих до скону. Згадаймо записи в "Щоденниках" Винниченка про його дружину Розалію, спогади Ганни Барвінок, написані по смерті Куліша, вірність Аліни, яка 25 років чекала на одруження з Костомаровим, Платониду, що все витримала, аби зберегти в тяжкі часи пам'ять про репресованого Хоткевича...

Володимира Винниченка, з огляду на обсяг його спадщини -- і друкованої, і недрукованої, -- можна видати до 40 томів обсягом 30-40 друкованих аркушів кожний (у 20-х роках вийшло 24 томи по 10-12 аркушів). Ми видаємо 12 томів по 35 аркушів у середньому: 3 томи -- повісті та оповідання, 2 -- драматургія, 5 -- романи, 1 -- публіцистика і "Відродження нації", 1 -- листування. Передмова Миколи Жулинського. Коментарі до кожного тому. Тексти подаються максимально за першодруками. До зібрання вийдуть і твори, не друковані в Україні.

"Щоденники" хочемо видати окремо. Робота над ними ще не завершена, є два томи -- з 1911 по 1925 рік. Архів письменника в Колумбійському університеті. До того ж, велика проблема з коментуванням -- бракує фахівців.

Куліш і Костомаров, як відомо, ще й історики. Хоч історичні праці -- не наш профіль, та обійтися без них у цих багатотомниках ми не могли. Тож у десяти томнику П. Куліша буде один том історичних праць, один -- літературна критика, публіцистика, спогади, шість книг -- художня творчість і два томи листів. Адже він працював творчо близько 60 років -- з кінця 30-х до кінця 90-х років XIX століття. Його листування відбиває кілька літературних епох.

З десяти томів В. Костомарова -- 4 томи віддано його історичним працям: з них один том "Богдану Хмельницькому", знаменитій праці "Мазепа й мазепинці". З інших томів: 2 -- художня творчість, 2 -- фольклористичні праці, 1 -- літературна критика і публіцистика, 1 -- листи.

Г. Хоткевич відомий читачеві з роману "Довбуш" і повісті "Камінна душа". А постать це була непересічна. Народжений на Слобожанщині, він зумів перейнятися

духом Гуцульщини. Драматург і театральний діяч, композитор і віртуозний бандурист. Репресований і загинув у 1938 році. Ми видаємо п'ятитомник творів письменника. В останньому томі подаємо недрукований роман "Тарасик" з незавершеної епопеї. "З сім'ї геніїв".

До роботи в редколегіях цих видань ми запросили і зарубіжних дослідників: Григорія Костюка і Богдана Рубчака (США) -- видання творів Винниченка; Джорджа Грабовича (США) -- творів Куліша, Галину Хоткевич (Франція), доньку письменника -- творів Хоткевича.

Насамкінець хочу звернутися до наших читачів: скористайтеся нагодою передплатити ці справді унікальні видання. Передплата на зібрання творів В. Винниченка і П. Куліша ще триває, на твори М. Костомарова буде невдовзі оголошена. Активність передплатників -- велика запомога видавцям, бо випуск багатотомників потребує не тільки копійкої підготовчої праці, а й значних фінансових затрат. □

YAR HALABAR

YAR'S KIDS 'N THINGS
CHILDREN CLOTHING AND FURNITURE

Дитячі убрання і меблі

2314 BLOOR ST. WEST
TORONTO, ONT., M6S 1P2

(416) 767-7860

Tel:

(416) 763-1093

MEAT PRODUCTS LIMITED
Specialists for over thirty years

- Найкращої якості м'ясні продукти власного виробу;
- Вареники, флячки, квашена капуста та інші європейські ласощі;
- Замовлення на весілля та на інші прийняття;
- Говоримо по-українськи;
- Власник Е. Рембач до Ваших послуг.

2238 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1N6

МОЯ П'ЯТА ПОДОРОЖ

(3)

ГУЦУЛЬЩИНА

Рано о восьмій рушаємо потягом до Івано-Франківська. Ідемо у вагоні третьої класи. Ледве знайшли місце, все забите людьми, це переважно мешканці містечок та сіл. Гамір помалу затихає. Молодий чорнявий чолов'яга розповідає про затобітки закордоном. Всі прислухаються. Так цікаво ж почути про той інший, дивний і незнайний світ. А головне, як багато можна заробити грошей. Часом хтось щось питає, докине свою репліку: "Ехе, хе, хе, куди там нам до них... Он де люди живуть, як вареники в маслі купаються!" Це ще більше заохочує розповідача. І він далі із захопленням веде річ:

-- От моя сестра поїхала до Америки. Робота в неї неважка, посуд мие. А знаєте скільки дістає доларів? У нас в місяць рублів сімдесят, а там SIXTY!

Весь вагон охає і ахає, підходять люди з дальших кутків, щоб нічого не пропустити:

-- А от мій кузин поїхав до Америки, то він там перевозить на роботі речі. На місяць заробляє аж тисячу двісті доларів. Ну втомиться за день, але такі гроші! Бо хлопці там більш заробляють. А після роботи, щоб десь піти випити, з'їсти то все витрата грошей. Він сам собі зготує вечерю, а пізніше ще й підробляє. От іде вулицею, бачить авто стоїть, переносять речі, став допоміг і вже дали троха доларів. А іншого вечора комусь паркан пофарбував і ще п'ятдесят доларів. І так в нього завжди є свіжа копійка. А це вам у місяць знаєте скільки набереться?

В обід прибуваємо до Івано-Франківська. Нас зустрічає знайомий і ідемо до місцевої лікарні. Там сьогодні по телебаченню записують передачу дарунку одноразових шприців та іншого устаткування, яке українці Мельбурну подарували землякам. Після церемонії і промов сідаємо в авто і котимо на омріяну Гуцульщину.

Коломия, Косів, Верховина (Жаб'є), все це назви, про які чула стільки разів, слухала розповіді, читала, а тепер все наяву... Міста нас не захоплюють, але природа навколо чудова. Увесь час то спускаємось вниз, то деремось нагору. Авто стареньке, але ще тягне. По горах і долинах розкидані хатки, по ярах течуть річки, все зелене буяє... Час від часу накрапає дощ. Нам казали, що гуцули багаті, мовляв заробляють різьбою сувенірів, але ніде не бачу того багатства. Чепуренькі маленькі хатки і рідко де проїде авто.

В Криворівні спиняємось і заходимо до хатини, це тут музей Івана Франка. Екскурсовод, невеличка приємна жіночка розповідає:

-- "Назва місцевості походить, одні кажуть, від річки (Чорний Черемош), яка тече то криво, то рівно. Інша версія, що жив тут чоловік на прізвище Кривий. От і казали: йдемо до кривого на рівне".

Починаючи з 1901 по 1914 (крім 1905 і 1908), сюди приїжджав, що року Іван Франко. Зупинявся у Василя

Якиб'юка, який був самоуком лікарем, фотографом і взагалі обдарованою людиною. Франко ходив у сусідні села: Верхній Ясенів, Довгопілля. Хата-музей реставрована, але дерево вжите з старої хати. В сусіднім селі Беркут, 1901 року жила Леся Українка, зустрічалась з Франком. Були в цих місцевостях Стефаник, Кобилянська, Кобринська, Черемшина, Мих. Грушевський, Мих. Коцюбинський, Гнат Хоткевич і багато інших визначних людей. Всі їх запрошували у ці краї відомий етнографічний фольклорист Володимир Гнатюк. Коцюбинський приїжджав тричі. Збирав легенди, перекази і написав "Тіні забутих предків". У цих місцевостях було знято окремі епізоди з одноіменного фільму. Гнат Хоткевич жив тут шість років (1906 до 1912) і організував перший драматичний театр, який складався із гуцулів з села Краснодів. Про свої враження з цього краю він так писав із гумором: "Коли я приїхав на Гуцульщину, то відкрив рота. Шість років ходив із відкритим ротом і виїхав з відкритим ротом!"

Ідемо поміж горами далі. І ось стоїмо на Яблунецькому перевалі... Ліворуч гарний різблений ресторан "Беркут", а перед нами незабутня панорама: внизу зелена долина, далі гори Карпати, вершки деяких покриті снігом...

Заходимо підкріпитися до ресторану. Всередині, як і назовні, все в нім різблене. Чудове різблене мереживо звисає зі стелі. Скільки праці й любови приклали чийсь вмілі руки! Сідаємо, замовляєм їжу. Батько йде мити руки. Вертається обурений докраю: "Така навколо краса, гарний ресторан, а вбиральні жакливі, ніде ногою стати! Що чужинці скажуть про нас!..."

Ми з Володькою (нашим знайомим, який є співдиректором туристичної фірми) сміємося, заспокоюємо його. Тим паче, що принесли, саме, смачні страви. А може треба плакати, а не сміятися? Бо й поруч на підлозі ціла гора недокурків. І нечистоти по вбиральнях можна бачити скрізь: у музеях, школах, університетах, заповідниках і, звичайно, в ресторанах... мені боляче, "що про нас подумають чужинці", але найбільш тяжко коли думаєш: це ж впливає на виховання людей, особливо молодого покоління. Чи завжди треба звертати вину на Москву?! Невже й тут треба чекати звітти наказу чи інструкцій? Чи не варто звідси починати перебудову, про яку стільки говоримо? Адже на це не треба великих грошей, лише доброї волі... Я гадаю, ми соромимось про це писати, або дуже не доцінюємо вплив, який це має на гідність і пошану до себе, людей, нації.

Вечоріє, ми приїхали до Яремчого. Це чудова мальовнича місцевість. Перед нами стоять три великі нові готелі. Зараз не сезон. А тому людей майже немає. Спиняємось у середнім. Ми єдині на весь готель. Обслуга теж немає. Одна жіночка, що сиділа біля дверей, на ніч пішла додому. Виходимо на балкон. Вечір помалу спадає і обгортає гори, хатки, долини... Другого дня, вранці, знову виходжу і милуюся краєвидом. Сонечко сяє на небі. Це ті Карпати, ті краєвиди, що так давно хотіла побачити...

Ідемо до річки, йдемо до водоспаду. Поруч ресторан, теж увесь різблений! Обідаємо в ньому смачно. Недалеко, кажуть, Камінь Довбуша. Йдемо до нього.

Прямуємо лісом, починаємо підніматись все вище і вище. Я боюся за батькове здоров'я. Що буду робити, як дістане приступ серця? Прохаю його почекати, поки вернемось. Даремно. Він хоче показати, що "є ще порох в порохівницях". А воно вже зовсім стрімко, деремось по камінні і ні кінця, ні краю... Протестую: "Все, далі йти не можу!" Тоді батько згоджується: "Ну, якщо ти не маеш сили, то інша справа".

До Івано-Франківська вертаємось іншою дорогою. Хочемо заїхати до славного Скит Манявського монастиря. Подорозі зачинений міст, його перебудовують. Великі вантажні авта переїжджають річку вброд. Наш шофер молодий, зелений і собі спускається до берега і заїжджає у воду. Річка швидка, камінці чуємо розсовуються під колесами, авто почина загрузати. Тоді шофер здає назад. Не бере... Що робити, вилазити у воду і помагати пхнути авто? Ні, таки помалу сунемо до берега. Кожного разу коли якась тяжка ситуація, якийсь чортик в мені заспокоює, мовляв, це нічого, цікаво буде описати...

І ось після довгих об'їздів і блукань, нарешті ми підїхали до мурів монастиря. Заходимо на подвір'я. Тут ціла низка будов, різного віку. Нам назустріч виходить чоловік, знайомимось: -- науковий співробітник Іван Романович Скрипник. Представляємось, ми з Австралії. Спершу він запитує:

-- Маєте фотоапарат, який зразу робить фотографії?
-- Ні, не маємо.

Я бачу, він нами розчарований:

-- Але ж всі із закордону мають такі фотоапарати!
-- Вибачайте, а в нас немає!

Та все ж, не зважаючи на наш такий ганч, він невтомно водить нас по всіх будовах, показує й розповідає:

-- "Заснувала цей православний монастир у 1606 році чернеча громада, на чолі з галичанином виходцем Острожської Академії Йовом Княгиницьким. 1620 року монастир виборов собі незалежність (ставропігон). Його залежність від Константинополя була номінальною. Петро Могила казав: "Це такої самостійности прагне вся Україна". Київська митрополія, проіснувавши сімсот років, змушена була перейти під зверхництво Москви. Продав Константинополь Україну і не за малу ціну. А цей монастир проіснував до 1785 року, коли австрійці закрили його під плащиком "релігійної реформи". А був час, коли підпорядковувались йому 556 православних монастирів! Тому й назвали його Великий або Манявський Скит. Мури монастиря збудовані, як охорона проти татар. Поруч протікає річечка Манявка. Колись вона, звичайно, як і всі, була більшою. В цих околицях в ті часи копали криниці, добували селяни ропу (сировицю). Цим промислом займалися також монахи. В монастирі була заснована Феодосієм Галицьким перша, в Європі, професійна хорова школа. Зараз зберігається в монастирі біля сорока цінних старих документів. (Див. попереднє число "Н.Д." -- Ред.)

В Острожській Академії разом з Йовом вчилися Іван Вишенський та Петро Конашевич Сагайдачний. Кожен з них по своєму вирішив і служив рідній землі..."

Ми цікавимось які зміни цього року зайшли у пара-

фіях різних віроісповідань? Іван Романович видно теж цим цікавиться, бо виймає записничок, дивиться і каже:

-- "За останніми даними в цих краях є: 20 парафій Української православної церкви (РПЦ), а минулого року було 183, автокефальної -- 332 парафії (було 169), грекокатоліцької -- 511 (було 269)".

Під враженням Скит Манявського монастиря і всієї краси Гуцульщини говоримо про це всю дорогу до Івано-Франківська. Час від часу спиняємось, виходимо, фотографуємо, стоїмо зачаровані винятковими краєвидами.

До побачення, незабутня Гуцульщино!

Подорожуючи рідним краєм, милуючись його красою, я всі ці скарби обережно складаю в своїм серці, щоб гріли мене, були Євшан Зіллям на далекій чужині.

(Далі буде)

КОЛЯДА НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НОВИХ ДНІВ"

КАНАДА:

Латишко Микола і Олена, Іслінгтон	\$73.00
Семотюк Нюся і Ярослав, Етобіко	53.00
Пастернак Євгенія, Міссісага	46.00
Безотосний Микола, Ст. Кетринс	38.00
Літвінови Вікентій і Євфросинія, Торонто	30.00
Макаренко Олексій, Ст. Кетринс	26.00
Слюсар Дмитро, Лондон	26.00
Лясковський Антін, Дженетвілл	25.00
Михалків Т., Судбури	25.00
Жижела Григорій, Торонто	23.00
Романенко Григорій, Торонто	23.00
Хлівняк Володимир, Ст. Кетринс	23.00
Тищенко М., Лондон	16.00
Мацьків Тетяна, Торонто	13.00
Д-р Шимонович-Рудницька Галина, Монтреаль	13.00
Аксюк Олександра, Монтреаль	10.00
Гоменко О., Вінніпег	10.00
Хархаліс Ярослава, Міссісага	10.00
Яременко Люба, Кіченер	10.00
Марич Володимир, Едмонтон	8.00
Новак Віктор, Ватерлоу	5.00
Юхименко Іван, Торонто	5.00
Дрогомирецький Іван, Іслінгтон	3.00
Мричка Петро, Ріджайна	3.00
Мухин Іван, Брентфорд	3.00
Камінський А., Вестон	3.00

США:

Д-р Ценко Микола, Філядельфія	\$45.00
Даниленко Іван, Сомердейл	25.00
Грицак Петро, Кранфорд	25.00
Ростун Василь, Чікаго	25.00
Кот Аліна, Воррен	25.00
Українське Православне Братство ім. Митро- полита Василя Липківського	25.00
Чудовський Леонід, Ведерсфілд	25.00
Гармаш Надя, Сан Дієго	15.00
Хоменко Анатолій, Моррісвілл	15.00
Парубченко Василь, Лоренсвілл	10.00
Кобаса Олександр, Вільямсвон	10.00
Горбуля Олександр, Парма	10.00

Данковський І., Гемден	10.00
Боб'як Роман, Непанок	10.00
Кавка Микола, Дрексел Гілл	10.00
Кондратюк Ольга, Рослінгдейл	10.00
Гурський Петро, Челтенгам	10.00
Макуха Петро і Анна, Бофвло	10.00
Яцюк Анатоль, Рів'ера Біч	10.00
Гайовий Федір, Міннеаполіс	5.00
Гордієнко Неоніла, Філядельфія	5.00
Ясінський Ю., Канога Парк	5.00
Лінинський Микола, Янгстовн	2.00

ІНШІ КРАЇНИ:

Собчинський О., Білефельд, Німеччина	\$30.00
Чорний Святослав, Генлі Біч, Австралія	18.00
Клімницький Віктор, Госфорд Вей, Англія	10.00
Циганенко Володимир, Майл Енд, Австралія	8.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Горгота Ада, Торонто	2
Безотосний Микола, Ст. Кетринс	1
Ваксютенко Микола, Ростевор, Австралія	1

Усім жертводавцям і добродіям
"Нові Дні" висловлюють сердечну подяку
за допомогу і підтримку.

Редакція і Адміністрація.

КРИГА НА АНТАРКТИДІ

Учені встановили, що середня товщина криги на Антарктиді становить дві тисячі метрів, а її об'єм -- понад 25 мільйонів кубічних кілометрів. Це у 13 разів більше за об'єм води всіх озер і річок нашої планети. Якби ця крига раптом розтанула, рівень світового океану піднявся б на 60-80 метрів. Великі простори на всіх континентах опинилися б під водою. □

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

WEST ARKA

BOOK & GIFT STORE
ОЛЬГА І АНДРІЙ ЧОРНІЙ
і син АНДРІЙ -- власники

- Книжки, журнали, газети, пластинки, машинки до писання.
- Різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання.
- Обруси і полотна з українськими vzорами в гуртовій і роздрібній продажі.
- Біжутерія, кераміка і кришталі.
- Висилки пачок до всіх країн.

"WEST ARKA"

2282 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1N9
Tel. (416) 762-8751

arka shoes

- Великий вибір вигідного і модного взуття.
- Регулярні і ширші фасони.
- Помагаємо клієнтам з відтисками та з іншими проблемами.

-- ROMIKA -- SALAMANDER -- LA VALLE
-- GALLUS -- ORTHOPEDIC SHOES

ПЕНСІОНЕРАМ 10% ЗНИЖКА

2196 BLOOR ST.W. (at Runnymede) TONY HRUBI
TORONTO, ONT. M6S 1N4 (416) 763-1851

ШВИДКО І ДЕШЕВО, "КОБЗА" ПЕРЕШЛЕ НА УКРАЇНУ:
ВІДЕОКАМЕРИ, ВІДЕОМАГНІТОФОНИ, КОПІЯРКИ, ФАКСМАШИНИ,
ТЕЛЕВІЗОРИ, КОМП'ЮТЕРИ, АВТОМОБІЛІ, МЕДИКАМЕНТИ, ХАРЧІ,
НОВІ І ВЖИВАНІ РЕЧІ

ЗАВІТАЙТЕ ДО "КОБЗИ"! ЧЕКАЄМО НА ВАС!

3253 LAKESHORE BLVD. WEST, TORONTO, ONTARIO M8V 1M3
TEL: (416) 251-9110 FAX: (416) 253-9515

KOBZA
Travel & Tours
626019 ONTARIO LTD.

СПЕЦІАЛІЗУЄМОСЯ У ПОДОРОЖАХ НА УКРАЇНУ.

МАЄМО КВИТКИ НА ВСІ АВІАЛІНІЇ
ДО БУДЬ-ЯКОЇ КРАЇНИ СВІТУ

TEL: (416) 503-0530
3253 LAKESHORE BLVD. W., TORONTO, ONT. M8V 1M3

"СТЕПОМ, СТЕПОМ"

Народна артистка України, лавреат Державної премії імені Т.Г. Шевченка, солістка ансамбля "Росава" Черкаської філармонії Раїса Кириченко якось сказала:

"Від слів, що лягли на серце, починається моя робота над піснею. Озвуться вони в душі -- і знайдеш той ключ, який розкриє образну тональність твору. Ось, наприклад, не можу без хвилювання співати такі рядки:

*Степом, степом --
людям жито жати,
Степом, степом --
даль махне крилом...
Мати, мати
жде свого солдата,
А солдат
спить вічним сном...*

Пісня "Степом, степом", авторами якої є поет Микола Негода та композитор Анатолій Пашкевич, стала одним з найвиразніших творів українських мистців...

Балада за поетичною формою, фольклорна за мелодією, пісня, що прозвучала вперше у виконанні Раїси Кириченко в супроводі Черкаського народного хору, одразу ж увійшла в кожен українську домівку, де висять в обрамленні рушників портрети юнаків (для одних членів сім'ї ті юнаки -- чоловіки, для других -- батьки, для третіх -- дідуся), котрі не повернулися з війни.

Раїса Кириченко згадувала:

"Ніколи не забуду Нью-Йорк, концерт у приміщенні Організації Об'єднаних Націй, де я виконувала пісню -- "Степом, степом". Після виступу до мене підійшла невисока така жіночка, американика. Дивлюсь, а в неї на очах сльози. Обняла мене, цілує... З'ясувалося, у неї п'ятеро дітей. "Мені дуже страшно, -- пояснила вона, -- адже мої сини можуть теж отак... загинути".

Така ось у цієї пісні сила, що здатна і без перекладу вплинути на слухача, стати пам'ятливою та зрозумілою усім. Яка ж історія створення пісні? Першим було слово, написане поетом Миколою Негодою, чия творчість глибоко шанована в Україні. Проте, мабуть, не дуже перебільшено, стверджуючи, що текст "Степом, степом" -- згусток філософської думки та історичного узагальнення, став чи не найглибшим поетовим осяянням.

Коли цей текст потрапив на очі композитору Анатолію Пашкевичу, що був тоді художнім керівником Черкаського українського народного хору, він, оповідають, емоційно вигукнув:

-- Та це ж пісня!

На той час за Анатолієм Пашкевичем вже міцно закріпилася слава талановитого хормайстера. Це з його легкої руки так широко та мажорно зазвучав Черкаський хор, це він згодом "поставив голос" Волинському народному хорові, що тепер його ні з яким іншим хоровим колективом не сплутаєш. Знали Пашкевича й як талановитого композитора. Обробки народних пісень, зроблені ним, прикрашають репертуар багатьох

професійних і аматорських хорів, а його "Мамина вишня" стала улюбленою для багатьох вокалістів.

І ось "Степом, степом".

"Співатиме Кириченко! -- сказав, прийшовши на чергову репетицію Пашкевич. -- Органні низи її меццо-сопрано, здається, даровані їй природою саме для цього твору".

І полинули тривожно-закличні акорди, а потім на фоні дужого чоловічого багатоголосого вокалізу слова:

*"Степом, степом --
людям жито жати..."*

Народжена в Черкасах, пісня стрімко полинула Україною, здолала її межі й зазвучала на всіх просторах від Карпат аж до Курил, і далі -- в Сполучених Штатах Америки, Канаді, Австралії, Федеративній Республіці Німеччини, Бельгії, Франції, де живуть люди українського походження. Та не тільки брати по крові, а кожний, хто слухав цей твір, переймався тривогою за долю батьків і синів своїх, дітей і онуків, за долю всієї планети Земля, де все ще й нині палають війни...

"Не про минулу війну ця пісня, -- говорить Анатолій Пашкевич. -- Ця пісня про боротьбу за мир. Вона -- заклик до матерів зробити усе від них залежне, аби не повторилася біда, що прокотилася нашою країною на початку сорокових років, забравши життя мільйонів людей..."

"Степом, степом" -- то дзвін Кортелісів і Хатині, -- спалених дотла фашистами сіл, Гіросіми і Наґасакі -- знищених дощенту атомними бомбами, то заклик до людей доброї волі згуртуватися ще тісніше, щоб під мирним небом на всій планеті жалосся врожайсте жито. Бо хліб -- то життя.

Іван ЛЕПША,
Микола ЧУБУК.

**НЕ ЗАБУДЬТЕ
ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ СВОЄЧАСНО!**

COMPLETE CATERING SERVICE.

Banquet Facilities (up to 500 persons)

UKRAINIAN CARAVAN
Restaurant Cabaret

5245 Dundas St. W. (at Kipling) • 231-7447

ISLINGTON, ONTARIO M9B 1A6

● ГОТУЄМО Й ДОСТАВЛЯЄМО РІЗНІ СМАЧНІ
СТРАВИ НА ВЕСІЛЛЯ, ХРЕСТИНИ, ЗАБАВИ,

ПОМИНКИ І НА ІНШІ ПРИЙНЯТТЯ;

● ПОВНА КУХОННА ОБСЛУГА;

МИСТЕЦТВО І ПУБЛІКА

(Стаття 30-та з серії)

Існує багато протилежних думок щодо місця публіки у творчому світі. Видається, що як людина не приймає безпосередньо участі у якійсь ділянці, то вона, логічно, до тої ділянки нічим не є причетна.

Розмовляючи з мистцями, ми часто зустрічаємо їхнє негативне ставлення до публіки. Мистці часто згадують, що публіка нічого не розуміє з мистецтва й ніколи не може піднятися до рівня мистця. У цих словах багато правди, тому що мистець мусить, якщо він хоче бути провідником думки й філософії життя, йти завжди з своїми ідеями попереду решти людства. Справді, це не є справа мистця проголошувати устійнені факти; мистець мусить думати, винаходити і розвивати певні концепти й щойно згодом ці концепти, евентуально, приймає громадськість.

Часто бере сторіччя поки мистець стає визнаним. Це визнання є ніщо інше ніж поступове зрозуміння публікою концепту філософії і розуміння мистця, форми виразу почувань мистця і його розуміння життя.

Але ненависть мистця до публіки й ненависть публіки до мистця спричинені непорозумінням. Чи в дійсності може мистець творити, не маючи публіки навколо себе? Мені пригадується одне оповідання, яке я чув ще в дитинстві на моїй рідній Україні. У недалеких минулих жив дуже талановитий скульптор, якому докучали люди. Він завжди сердився на задавані йому питання та на людей, що завжди купчилися коло його праць. Він ненавидів вечірок, улаштовуваних на його честь. Одного тільки він бажав: це бути самому, заглибитись у свою творчу працю, ніколи не попадати під вплив аж поки праця буде закінченою. Одним словом, він хотів самоти. Відтак він виїхав у Карпати, де жив самотно і працював. Після кількох років відчуження він створив скульптуру стоячої нагої жінки. В його зрозумінні це було втілення краси і досконалості.

Він перевіз цю скульптуру до міста де раніше жив та працював та улаштував там розкішну виставу. Виставлена була тільки одна скульптура. Цей шедевр був показаний публіці у першорядному освітленні і виставлений у найкращих умовах. Багато людей йшли на виставу з великим захопленням та великими очікуваннями. Але після кількох днів потік людей зменшився. Ніхто з мистцем не сперечався. Ніхто нічого не питав. Все виглядало досконалим, нелюдськи досконалим. А також ніхто не зголосився купити цю скульптуру. Скульптор зрізав ціну на половину, але покупця не знайшлося. Врешті скульптор подарував свою працю одному хлопчиськові, який цікавився мистецтвом і його працями.

Півроку пізніше скульптор зустрів хлопця на вулиці та запитав де він примістив його скульптуру, надіючись, що на найкращому місці. І хлопець відповів, що він віддав цю скульптуру своїй мамі, яка уживає її за манекін примірювати суконки.

Мораль цієї байки є така: скульптор створив доско-

нале людське тіло, але не дав йому людського духу. Мистецтво складається з матерії й духу. Дух можна черпати тільки будучи у контакті з людьми. Як тільки ми себе ізолюємо від світу, ми замикаємося у самих себе і тоді залишається дуже мало мудрости, щоб поділитися зі світом.

Духова частина є найважливішою частиною мистецтва. Немає ніякого значення, який є сюжет. Він може бути нюд, портрет, релігійна праця або краєвид. Коли духовість вбудована в твір, тоді малюнок або скульптура дістає значіння. Це значіння ніколи не затрачується, ці малюнки і скульптури потрапляють до музеїв або мешкань любителів мистецтва.

Не кожний малюнок є духовою працею. Є маса виключно декоративних, або таких, як теперішнє модерне мистецтво, де є зацікавлення лишень текстурою або матеріалом. Ці праці можуть бути забавними, але забава, на мою думку, не є ані глибока, ані духовна. На жаль, у Сполучених Штатах духовість є менш зрозуміла і менш бажана ніж забава. Американці перш за все думають про те, як забавитися, головне, коли справа торкається мистецтва.

Вернемося до теми спілкування між мистцями, а публікою. У висновку я підкреслюю, що мистець дуже потребує публіку. Публіка йому потрібна, щоб на ній будувати ідеї, випробовувати їх, і творити одухотворені праці, основані на розумінні публіки і розраховані на розуміння публікою. Це теж торкається публіки. Публіка потребує мистця, який буде творити скульптури та малюнки, щоб на основі цих праць публіка могла створювати свою філософію, збагачувати своє духове й емоційне життя, посовувати вперед культуру народу.

Для цього потрібні добрі мистці і добра публіка. □

Купуйте продукти в наших крамницях

SWANSEA IGA SUPERMARKET

П. Божик і С. Станько -- власники

- 2295 Bloor St. W. ● Roncesvalles Ave.
 - 1094 St. Clair Ave. W. ● 1304 King St. W.
- TORONTO, ONT.

GEO. H. CREBER (від 1897 року) 208 Kingston Rd. at Woodbine УКРАЇНСЬКА ФІРМА ПАМ'ЯТНИКІВ У ТОРОНТІ

- першорядні майстри, скульптори і креслярі;
- імпортований і місцевий граніт, бронза;
- фотографії на порцеляні, нагробні написи;
- хоч замовлення виконують висококваліфіковані майстри -- наші ціни найпоміркованіші!

Тел. вдень -- 691-5712 і увечорі -- 762-3502

РОМАН ДЕМКІВ

ДРУГОВІ В АЛЬБОМ

(З приводу минулорічного перебування співака Йос.
Гошуляка в Україні)

Чи пам'ятаєш, дорогий друже Йосипе, як ми вперше зустрілися у п'ятитисячному українському таборі для втікачів "ДП" Сомме-Касерне в м. Аугсбурзі, що в Баварії? Скільки це вже років минуло! Там пульсувало культурно-громадське життя, ми цікавилися співом і зразу ж стали членами церковного хору під керівництвом проф. Ларіона Бабуняка з Бережан. Як ентузіясти сольового співу, ми часто розмовляли з Тобою про потребу вишколювати голос. Згодом, навчаючись співу приватно, ми обмінювалися думками про педагогічні методи наших тодішніх вчителів. Пригадую, Ти залюбки співав стрілецьку пісню М. Гайворонського "Ой, нагнувся дуб високий", Твоїм, з характерним тембром, басом...

1948-го року Ти поїхав завершувати богословські студії до Голляндії, де рівночасно студіював у музичній консерваторії (в Амстердамі), а своє навчання в ділянці співу завершив аж у Канаді (Торонто). Там Ти й став оперним співаком. А я залишився в Європі і лише з преси довідувався про Твої мистецькі успіхи десь ген за океаном.

Знаю, що пишеш спогади. Це добрий задум. Спомини, це документ життя їх автора і його доби. Навіть найславніші артисти не живуть у порожнечі, вони не творять для себе. Вони тісно пов'язані з оточенням, яке або сприяє мистцеві, або ж кидає йому під ноги колоди. Ти, Йосипе, про це щось знаєш. Твої спогади будуть документцією важкого, трудного життя мистця на еміграції. Вони не тільки покажуть середовище, в якому Ти жив і творив, а заповнять ще й прогалину в нашому культурному житті, в якому нема споминів великих українських співаків, ні тих, що співали поза межами України, ані й тих, що жили в Україні. Маю на думці таких визначних мистців сцени, як Соломія Крушельницька, Модест Менцинський, Олександр Мишуга, Клим Чічка-Андрієнко, Михайло Голинський, Іван Патржинський, Оксана Петрусенко, Марія Литвиненко-Вольгемут та інші. Правда, спогади співаків з України мусіли б бути не зовсім повні з огляду на пануючу там донедавна цензуру.

А життя на еміграції не сприяє розвиткові мистецьких талантів. На професійне навчання більшості обдарованих не вистачає матеріальних засобів, різні невеличкі стипендії, навіть як їх хтось дістане, не забезпечують мінімуму на прожиток. Часто талановиті люди мусять витрачати свій час і сили, заробляючи некваліфікованою фізичною працею. Небагато вдається перебороти труднощі, і це приходиться робити величезними зусиллями, часто коштом здоров'я. Все це знеохочує талановитого, спершу ентузіаста, до праці над собою.

Скільки ж то потенційних мистців мусіло покинути думку про мистецький шлях, як непевний і непоплатний фах і недосяжний люксус та взятися за "практичний" фах, аби жити, марнуючи тим самим вроджений талант! І нема серед нашої еміграції майже ніякої, хоч би тільки моральної підтримки тим, хто хотів би студіювати мистецькі дисципліни. На жаль, наше громадянство, наші

організації здебільша не підтримують тих, часто дуже талановитих бо, мовляв, це ж "люксусові" студії.

Тому думаю, а навіть переконаний, треба Тебе, Йосипе, вітати, навіть дивуватися, що Ти зумів подолати всі труднощі чужини на шляху до співацьких вершин. До них Ти дійшов самотужки. Наших оперних співаків на еміграції можна б порахувати на пальцях однієї руки. Твоя велика заслуга в тому, що Ти підніс на вершини наше музичне життя, переважно заповнене аматорщиною, часто безвартісними сентиментальними піснями, романсами. Ти подарував нашій громаді на високому мистецькому і технічному рівні платівки з композиціями не тільки світових, але в першій мірі наших клясиків. Ними захоплюються чужинці, використовують, передаючи на радіопрограмах. Зміст і мистецька якість виконання записів на платівках, це Твоя візитна картка, якої не посоромився б будь-який співак світової слави.

На жаль, серед нашого еміграційного громадянства все ще замале зацікавлення клясичною музикою. Це спадщина з рідного краю, де, наприклад, в Західній Україні, крім Львова, не було оперних театрів, мешканці не тільки сіл, але й більшості міст не мали змоги розвивати свою музичну освіту, їхнє музичне життя здебільш обмежувалося до аматорських хорів.

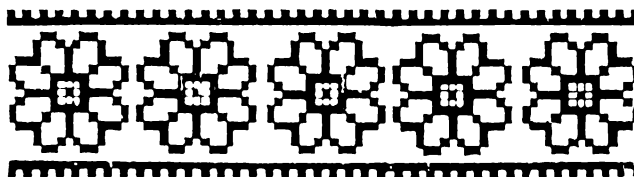
Своїм успіхом в мистецькій кар'єрі Ти, Йосипе, завдячуєш передусім Богом даному талантові, але й наполегливій праці, пильності, витривалості. Це прикмети, які далеко не кожній людині притаманні. Їх Ти плевав з самої молодості.

Про Твої мистецькі успіхи нехай на сторінках Твоєї книжки скажуть численні рецензії як англійських знавців співу, так і фахових рецензентів в Україні. Серед тих рецензій є, я про це знаю, також вельми Тобі прихильні відгуки еміграційних знавців музики. Якщо котрий з них не відважувався висловлювати позитивну думку про Тебе публічно, то, я переконаний, робив це в листах до Тебе.

Бажаю Тобі, Йосипе, якнайдовше зберегти свіжість Твого гарного голосу і наспівати ще дальші платівки для збагачення нашого клясичного репертуару. Твої спомини нехай заповнять нашу мемуарну літературну прогалину і будуть віддзеркаленням Твоєї мистецької діяльності, нехай будуть документом часу, в якому не завжди всміхалася до Тебе доля.

Богдан ШАРКО
(співак-бандурист)

Читачі, зацікавлені справою спогадів Йосипа Гошуляка, або його платівками можуть писати йому на адресу редакції "Нових Днів". -- Ред.

ЖИТТЯ, ТВОРЧІСТЬ І ПОГЛЯДИ Д-РА МАР'ЯНА КОВАЛЬСЬКОГО

Д-р Мар'ян Ковальський

27.X.1958 р. виїхав з України з наміром приїхати в Канаду, через Польщу. Був тоді вісімнадцятилітнім юнаком, випускником середньої школи. В Канаді поселився щойно 29.05.1985 р. у віці 45 років. Так його дорога до Канади тривала аж 27 років. Не передбачував, що не по своїй волі застрягне в Польщі на такий довгий період.

Бажання здійснити задум було сильніше за перешкоди. 27.09.1984 р. виїхав на коротку прощу з 3-ма дочками до Ватикану звідки вже не повернувся до Польщі. Виїхав в тому, що мав на собі, залишаючи навіть документи. В Італії пробув майже рік, без грошей і допомоги, але знайшов час, щоб завітати до пам'ятників історії, писати твори і їх видавати.

Я.С. -- Звертаюся до Вас пане докторе Мар'яне Ковальський від редакції журналу "Нові Дні" з питанням: хто Ви є? Питаюся тому, бо одні знають Вас як публіциста, белетриста, перекладача, блискучого журналіста, а інші знають Вас як поета фолософа, мовознавця, політика, іще інші як вченого.

М.К. -- Моїм справжнім зацікавленням є в найширшому розумінні життя людини в її індивідуальному і суспільному аспектах, а також життя суспільства в рамках нації, держави та міжнародних і міждержавних зносин. Ці зацікавлення є основою інспірації мого життя. Інспірація окреслює теми моїх творів та суспільної діяльності. Вона окреслює цим самим і мене як автора. А якщо вже так, то і як особу в професійному розумінні. Поскільки я є українцем, національна проблематика є для мене дуже важливою. Однак я не обмежуюся тільки до національного. У всіх згаданих у Вашому питанні сферах моєї діяльності -- це є легко зауважити. Тому відповідь на "Хто я є" знаходиться у Вашому питанні.

Я.С. -- В усіх ділянках Ви йдете своїм, надзвичайно самотнім і цікавим шляхом. Ваш світ уявленень заселює душу кольорами філософії думання минулого і майбутнього. Ваша поезія -- це своєрідний храм душі і довколишньої дійсності. Це світ невичерпного багатства й способів увійти у душу і почати її відроджувати. Скажіть, що Вас натхнуло на цей шлях?

М.К. -- Мій стиль думання має дуже часто суто філософське забарвлення, що виникає з моєї особовості взагалі. Одночасно є він дуже прецизійним і логічним, що не завжди є притаманне філософам. Я відчуваю надзвичайно сильний зв'язок з Богом, який займає центральне місце в моєму житті. Не було такого авторського почину в мене, щоб перед його початком я не попросив Всевишнього про успіх. Тож натхнення є перед проською. Після того приходиться іще віра в успіх.

Я.С. -- Скажіть, коли Ви у творчому настрої живете неначе поза своїм часом, накладаєте на свою творчість повноту життя, радості, якою ціною платите за ці елементи у своїх працях.

М.К. -- Як автор, я постійно мушу бути в минулому, сучасному і одночасно ступати у майбутнє. Це є вимога у моїх творах, яку я ставлю собі. Якщо твір має бути довготривало актуальним, сповнення цієї вимоги є конечне. Це є також конечне для повноцінності твору в його жанрі і формі, які йому надаються. Все інше зв'язане є з знанням і талантом. Я нічого не роблю без виразної внутрішньої потреби. Коли така появляється, я не жалю тоді ні часу, ні труду. Це і є ціна, яку я плачу в загальному. Але я відчуваю також велику насолоду, коли ставлю останній розділовий знак у творі. Це є з черги перша заплата для мене.

Я.С. -- За якими рецептами Ви жили, що Ваші погляди на творчість є саме такими. Є в них злагода і є якби своєрідна гармонія реального, що надає спокій, лікує і дозволяє спокійно дивитись на мінливість.

М.К. -- Витоки цієї злагоди сягають гармонії Всесвіту і натури взагалі. І з них я її черпаю. Адже людина є часткою сказаного. Можливо, що для декого це може бути дивне, але я зовсім не менше навчився від простих людей в спілкуванні з ними в порівнянні до спілкування з високоосвіченими людьми. Поскільки людина і суспільство є головними об'єктами моїх зацікавлень, невідірваність від них створює саме цей рецепт.

Я.С. -- Признаюсь, що я запропонував Вам це інтерв'ю, бо вже від довшого часу звертає увагу Ваш конструктивний підхід у польськокомовних статтях на українсько-польську тему. Скажіть, як оцінюєте Ви українсько-польські відносини?

М.К. -- Це історична помилка, що до цього часу ми не мали добрих відносин з Польщею. Однак це не була наша вина. Ми виборювали нове. Вони відстоювали свій статус кво. Це перейшло вже до минулого. В нашому обопільному інтересі є, щоб ми мали справжні добросусідські партнерські взаємини. Так воно починає бути. Я вірив, що і наші сусіди -- поляки -- підуть у цьому напрямку. Мені приємно відзначити, що я не помилюся в цьому, що такий розвиток подій настане. Я дуже радий цьому.

Я.С. -- Про всі ці відносини Ви розповідаєте немов в кадрах з фільмової стрічки, все це стає часткою нашого життя. У Вашій пам'яті багато гарних констатацій. Чи робите Ви заходи, щоб їх оприлюднити дорогою книжкового видання?

М.К. -- Багато дечого є вже опубліковане. Та найбільше буде щойно опубліковане. Цей матеріал є виключно в польській мові. Це поезія та інші твори.

Я.С. -- Обставини так склалися, що я був одним із організаторів першого Українського Фестивалю Пісні і Танцю в Сяноці (Польща). Там я вперше зустрівся з Вами як культурно-освітнім діячем. Ви тоді були, як

кажуть тілом і душею, вроцлавської естрадної групи "Трембіта", яка записалася в пам'яті присутніх як одна з найкращих. Скажіть про свої культурно-мистецькі зацікавлення?

М.К. -- Від 1959 року, тобто від часу моєї появи у Вроцлаві я відразу включився до культурно-просвітницької діяльності Товариства. Були це доповіді з нагоди ювілеїв, були тематично-просвітницькі звіти, була також і художня самодіяльність. Однак завжди і в кожному роді діяльності я старався, щоб після розпочатого мною, продовжували інші. Це було для мене найважливіше. Так було і з художньою самодіяльністю. Я є вихований в Україні, на живій українській культурі з усіма її традиціями, які я встиг пізнати. Чи можна виступати на літературній і суспільній нивах не маючи культурно-мистецьких зацікавлень?

Я.С. -- Сьогодні в Україні ведеться робота по поверненні історично-духових коштовностей, що їх в наслідок дотеперішньої системи приховували або забирали з життя народу. Яка Ваша думка про це?

М.К. -- Це вже маємо за собою, бо є держава. Дещо буде повернено, дещо відроджено, дещо поповниться новоствореним. Так постане нова цілість, яка стане на решті невід'ємною частиною загальнолюдського надбання. Ніщо не є в силі припинити вже цей процес.

Я.С. -- Як Ви сприймаєте сучасні події в Україні і яку майбутність можна сподіватись на тлі тих подій?

М.К. -- Державотворчий процес в Україні, так як і ми всі, я сприймаю з радістю. Я щасливий, що є вже держава Україна. Я гордий моєю Україною. Я добре усвідомлюю собі скільки є ще труднощів попереду. Маючи на увазі, що понад 90% населення України проголосувало за її повну незалежність, я вірю, що всі вони своїм повсякденним трудом збудують з часом таку Україну, про яку до того часу могли тільки мріяти. Щастя нам усім Боже у цьому.

Я.С. -- Яка є Ваша думка про значення української діаспори для України і значення України для нашої діаспори?

М.К. -- Роль України для діаспори буде невпинно рости. Це вперше за час усього свого існування, українська діаспора буде мати реальне опертя в Україні. Роль діаспори для України повинна також зростати. Щоб так воно сталося, багато організацій буде змушених в нових обставинах цілковито змінити свої завдання. Деякі вже змушені самоліквідуватися.

Я.С. -- Хочеться запитати Вас про зміст і значення терміну Батьківщина. Деякі в діаспорі говорять, що батьківщина -- це місце проживання. Яка фактично є синтеза цього?

М.К. -- Якщо батьки залишаються батьками незалежно від того де мешкають їх діти, то із батьківщиною повинно бути так само. Очевидно, що люди, які вже в третьому, а то і в п'ятому поколінні родяться поза Україною, можуть мати дві батьківщини. Історичну Україну і нову, цю, де народились і до котрої відчувають прив'язання. Однак в кожному випадку Україна залишається також їхньою батьківщиною. Адже там спочива-

ють їхні прапрапрадіди. Так як своїх батьків, так і батьківщини не вибираємо, а успадковуємо. Чи можна відмовитись від своїх коренів? Чи можна все числити тільки починаючи від себе?

Я.С. -- Ви дивитесь на всякі організаційно-партійні угруповання в Україні, які як гриби після дощу почали появлятися. Відновляється також під іншою назвою комуністична партія, яка вчинила стільки шкоди в житті народів.

М.К. -- Верховна Рада України зліквідувала КПУ і Уряд України виконав цю постанову. Причини ліквідації КПУ були подані. КПУ настільки здескридитувала сама себе своєю діяльністю, що в народі України для неї немає більше місця. Якщо комусь здається, що під зміненою назвою можна відновити ту саму партію, то грубо помиляється. Тут йдеться не про зміст назви, тільки про потребу зміни ідеології. Не всі є винні і не всі є невинні. Етика християнська і основана на ній філософія життя зобов'язує нас до всепрощення. Цю ідею я поставив в основу свого віршованого твору "Перелом", який знаходиться в друку. Люди з чистою совістю і руками залишили цю партію і внесли і далі вносять свій вагомий вклад для відродження державності України, а тепер для її утвердження. Яка різниця, хто скоріше вийшов з рядів бувшої комуністичної партії? Важливе є навіть не так хто скільки протерпів задля України, як те, хто скільки корисного зробив для неї. Оскільки ціль була одна, то способи і дороги до її осягнення могли бути різними. Відносно партій, саме життя вирішить котрі з них будуть і далі діяти та розвиватися, а котрі появилися лише для того, щоб бути тільки зареєстрованими з особистих міркувань засновника.

Я.С. -- Живемо і працюємо в Канаді. Хочеться почути від Вас думку про наше життя як цілість і досягнення в культурі?

М.К. -- Не є легко працювати на хліб, а крім того в мійому випадку цілковито безплатно для ідеї. Як діяч-пора, маємо значні досягнення. Все ж таки маємо за великі втрати на цьому полі. Поява України як держави сповільнить процес втрат. Маю на увазі головню видавничий ринок, на котрому за гроші можна публікувати все, незалежно від вартості публікованого. Але без грошей, практично беручи -- нічого. Для багатьох авторів це є поважна проблема.

Я.С. -- Яка галузь мистецтва в діаспорі, на Вашу думку займає передове місце?

М.К. -- Мені здається, що малярство. Тут автори можуть бути іще найбільш незалежними.

Я.С. -- Певна частина української культури творилася роками за рубежем. Що можна було б зарахувати до найвартіснішого?

М.К. -- Крім згаданого, історична література і суспільно-політична. Тобто та, яка не мала можливості ні для розвитку, ні для видавництва в минулому на Україні. В обидвох випадках маю на увазі тільки ту, яка репрезентує науковий рівень.

Я.С. -- Які, на Вашу думку, найцінніші книжкові позиції в останньому році появилися в діаспорі і які в Україні?

ОГЛЯДИ -- НОТАТКИ

ДУМКИ ПРО ТВОРЧИСТЬ ІВ. БАГРЯНОГО ТА ЙОГО ДУМКИ ПРО ТВОРЧИСТЬ ІНШИХ

Кожний автор цікавиться як сприймають його твори ті, для кого він їх признає -- читачі. Звичайно, не байдужі автори і до думок літературних критиків. Іван Багряний деколи загостро реагував на критичні заваги літературних критиків, тому вони нерідко про його твори писали. Зате доброзичливо ставився до критичних заваг друзів та читачів. Нижче містимо три листи з архіву письменника, що стосуються взаємної критики.

Нью Йорк, 7 серпня 1952 р.

Дорогий Іван Павлович!

...В цьому листі я хочу продовжити деякі свої думки, не зважаючи на те, як ти будеш на них реагувати, але повір, що це найщиріші мої думки до тебе. В свій час тут в США я був перший, що прочитав твій роман "Сад Гетсиманський" і зразу написав свої думки про нього. Тобі ці думки не посилав. Лишив їх для перевірки, що будуть говорити інші рецензенти, більш фахові люди, бо я звичайний читач. Коли захочеш, то я можу їх вислати. Тут тільки додаю: Багато людей читаючи "Сад Гетсиманський", по-різному його оцінювали, але багато людей, що читали цей роман, не читали "Морітурі" і "Генерал". Коли б вони читали, то звернули б увагу на такі речі: У всіх писаннях Ів. Багряного виходять дуже вже штамповані герої. Адже ж Григорій з "Тигроловів" є той же Андрій з "Саду Гетсиманського" чи Штурман з "Морітурі" чи Данило з "Генерала". А до того в "Саду Гетсиманському" автор вивів своїх героїв з "Генерала" (Сашко) і "Морітурі" (Штурман, Маркс тощо). Виходить, що в автора бракує людей-героїв різних типів і він ними маніпулює в різних творах часто з головних героїв переводячи їх в другорядні (приклад з Штурманом). Це дуже великий недолік автора, що не відмітила критика. І друге. Не дивлячись на те, що всі герої твоєї творчості є нові люди, що виростили в підсоветських умовах як гробокопателі того режиму, всі вони позитивні, героїчні, творчі і т.д., але ж всі вони дуже подібні один до одного, дуже вже взоровані автобіографічно з автора. Невже підсоветські умови можуть дати тільки штампованих людей "роботів німих" чи штампованих "героїв" типу Григорія-Данила-Штурмана-Андрія-Максима? А де ж інші, теж позитивні, але з зовсім іншими вдачами, рисами і т.д. Це між іншим. Ще одно дуже важливе. В свій час ти, Іван Павлович, на критику Шереха про "Морітурі" зразу нетактовно zareагував в своїй відповіді до Шереха і цим знеохотив його до будьякого писання про твою творчість. І то було недобре. Ти зараз пишеш чи написав новий роман, фрагмент якого друкувався в "Укр. вістях". Не дивлячись на все, я волів би, щоби ти заховав свою гордість для блага твоєї ж творчості і той новий роман, що готується до друку, дав таки Шерехові для попереднього перегляду і попередньої оцінки та деяких порад, а потім вже друкувати той

М.К. -- У діяспорі немає їх аж так багато. Тут варто би згадати передовсім про авторів. Є ними проф. Субрельний, д-ри Луцюк, Кордан, Винар. Це з ділянки наукової. В Україні бачиться вже ренесанс майже в кожній ділянці суспільних наук. І праць, і авторів є вже багато. Здається більше, як паперові спроможності видавництва. Було б зайвим їх перераховувати. Був би це довжелезний перелік.

Я.С. -- Кого Ви б назвали українцем 1991 року в діяспорі, а кого в Україні?

М.К. -- Найважливішою подією в нашому національному житті в 1991 році було відновлення держави України. Вважаю, що Українцем 1991 року в Україні є Президент України -- Леонід Кравчук. В діяспорі вважаю за такого Богдана Кравченка -- директора Інституту Українських Студій при Університеті в Альберті, який відзначився як радник Верховної Ради України в періоді становлення України як держави.

Я.С. -- Як Ви оцінюєте українську молодь в діяспорі і в Україні, чи вона спроможніша нести смолоскип в наше національне майбутнє?

М.К. -- Є це чудова молодь. І та в Україні і та в діяспорі. У вирішальний час відновлення України як держави одна і друга засвідчила свою активність і політичну зрілість з найкращої сторони на дуже високому рівні. Чи може перейти в забуття факт, що студентська молодь України пішла навіть на голодування задля національної справи і перемогла. Або те, що молоді українці з Канади в передреферендумних днях з'їхалися до України, щоб там активно включитися в передвиборчу агітаційну кампанію за незалежність?

Я.С. -- А що Ви думаєте про журнал "Нові Дні"?

М.К. -- По-перше, "Нові Дні" -- це найбільш влучна назва журналу з поміж усіх назв журналів загальногромадського характеру, які видаються в діяспорі. Ця назва, могла б сміло конкурувати навіть з неодною назвою журналу в Україні.

По-друге, у протилежність багатьом журналам з діяспори, "Нові Дні" не мусять реформуватися, бо це є журнал поміркований, актуальний і консолідуючий. При таких даних вважаю, що журнал видаватиметься і в далекому майбутньому, котрого кожний наступний день буде новим днем. Бажаю цьому журналові незліченних нових днів на майбутнє, а також ще більших успіхів у читачів.

Інтерв'ю перевів Ярослав СТЕХ

М - С D A I R Y

- ЙОГУРТ 212 Mavety Street
- ГУСЛЯНКА TORONTO, ONTARIO
- БІЛИЙ СИР Tel: 766-6711
- СМЕТАНА

У С Е С М А Ч Н Е ,
Д О Б Р О Я К І С Н Е !

роман. Від цього ти особисто тільки виграв би і твій новий твір також...

З товариським привітом, твій

Іван Дубинець

22 серпня 1952 р.

Дорогий Друже Йване!

Прочитав Твій "Медвин"² й оце хочу написати свої враження, бодай стисло. Насамперед дякую за те, що ти надіслав мені цей твій труд з авторською присвятою. Назагал дуже добре. Недоліків не хочу перераховувати, бо недоліки завжди є й найлегше їх указувати, але найтяжче обминати. Якщо хочеш знати найпершу думку, що зродилася після перечитання, то це думка про те, що описане повстання в Медвині -- це прекрасна тема для повісти або роману. На цьому тлі можна зробити добру річ, саме літературну, річ великого політичного звучання. Таку тему не можна (й гріх) збути лише кількома рядками хоч би й такого талановитого нарису, як твій. Прочитавши річ, я маю до тебе жаль, як письменник, який би міг з цієї речі скористатись.

На жаль, ти найголовнішу частину свого нарису зкомкав, стиснув і виклав у кількох абзацах -- це перебіг самого повстання, самої битви. Власне, ти чомусь злякався, щоб хтось не закинув "фантазі", й тому саму битву обійшов. І на превеликий жаль бій повстанців з більшовицькою кіннотою ніде не описаний. А тим часом ти мусів би прикласти енергії й того хисту, який у тебе є й який ти саме в цій книжечці показав, й епізоди бою показати в максимальній повноті, принаймні хоч в такій мірі, щоб була витримана пропорція по відношенню до інших розділів брошури. Ти боявся, щоб не сказали, що то вигадка, бо ти сам не бачив того. А чому б і не бачив? Так само як і всю решту написаного. Бо об'єктивно кажучи, все написане або на підставі дитячих спостережень, або чутого, або логічно введеного. Хто ж би міг поставити під сумнів, що автор -- дитиною будши -- не бачив епізодів бою? А як не бачив сам, то тоді ж, погарячому чув від безпосередніх учасників.

Ось це моя, така серйозна заувага. Юрій Дивнич наговорив тобі багато компліментів. Ти на багато компліментів вповні заслуговуєш з цими твоїми мемуарами. Я Юрка поважаю. Але я вважаю, що він утяв тобі одно маленьке свинство, а саме -- ліпше би він, замість писати про те, що річ позбавлена таких хиб як "літературщина й поетичні прикрашування" (чи як там у нього сказано), допоміг тобі в вишліфуванні нарису саме в пляні вилучення тих поетично-пропагандивних зворотів, які на жаль вкралися. Ці кілька місць ліричної патетики є в твоїм нарисі і свинство полягає в тім, що Юрко їх благословив, обійшов. Від цього створюється враження трохи неповажне від його супровідної нотатки.³ Але зрештою все це є дрібниці. Побільше таких мемуарів. Дуже добре, що ДО-БРУС видає такі речі. Їх треба побільше, таких документальних речей. На підставі їх якийсь письменник колись зможе написати гідну епопею страждань нашого народу, розгорнуту й вичерпну.

Не гнівайся за мої зауваги. Роблю їх в найкращім товариським намірі. Щиро тисну з щирим моїм приз-

нанням за доконаний труд. Зауваги всі "слухай, а свій розум май". Бо, повторюю, легко про помилки калякати, а тяжче речі робити. Ажи так?

Вітаю. Сердечно тисну руку.

З пошаною -- твій

Іван Багрянний

П.С. Написав і не знаю, чи посилати, чи ні. Знаю, які всі письменники й взагалі мистці, люди "ццепетильні", недотроги, які вони вразливі на критичні зауваги. Але тишу себе думкою, що ти людина тверда й від критичних зауваг не розкиснеш, а навпаки. І тому -- посилаю.

Нью Йорк, 10 вересня 1952 р.

Дорогий Друже Іване!

Листа Твого одержав. Твої завваги до "Медвина" уважно прочитав. У всьому з тобою погоджуюсь. Я не раз думав над тим, що ця тема була б цікавим матеріалом для повісти-роману. Колись я був навіть детально розробив плян такого роману. Але я сам до такої праці вважаю себе не підготованим і тому плян залишився пляном. Колись в "Українському Комбатантові" я подав коротко про це замітку. Шкода було, щоби більші відомості про Медвинське повстання чекали свого висвітлення в якомусь романові-повісті, якого нікому написати. Тому вирішив подати так, як воно вийшло. Хай буде хоч таке. Хотів був раніше, щоби цей матеріал друкували в "Українських вістях", але Василь Сидорович⁴ писав мені, що то є великий матеріал і його треба скоротити. Тому я вирішив видкрукувати в "Українському Прометеві", а після того зброшурувати. Це подане тільки про 1920 рік. Але в Медвині було далеко ширше і більше повстання, що тоді обіймало всю Канівщину 1919 року. Про ті часи я теж збираю матеріал не тільки свій, а й від інших учасників, а таких є аж 4 джерела. Так, випустивши цю брошурку, я віднайшов свого земляка, що приймав участь в повстанні 1919 і 20 років, Миколу Василенка, начальника штабу Медвинського повстання, якого згадую в своїй брошурі. Він є аж в Аргентині.

Також цікаві матеріали про всі роки революції в Медвині. Я ж згадую там, що більш як 12 раз мінялася влада в Медвині і цього разу вп'яте прийшли більшовики до Медвина. От цей матеріал варто б зібрати і опрацювати. Повісті-роману я не в силі писати. Краще подати мемуарними спогадами, бо то буде більше переконливе. А так як подав Юрко Степовий в своїй повісті про свого брата Степового "Херсонська дивізія" -- то вийшло ні те, ні се.

Що Юрко Дивнич не порадив мені в час писання цього матеріалу чогось путнішого, а тільки розсипався похвалою вкінці, то й він не винен. Раніш він цей матеріал не читав. Я не є письменник і не можу всякі завваги, про які ти пишеш, приймати вразливо. І тому за всі твої завваги дуже вдячний. Якби ти колись взявся розробити цю тему повістю чи романом, то я всі свої матеріали зміг би дати в твоє розпорядження.

На цьому кінчаю.

Сердечний привіт всій родині. Твій,

Іван Дубинець

Примітки:

- 1 З нагоди ювілею Ів. Багряного Юрій Шерех в статті "Людина великого ні" в журналі "Нові Дні" ч. 95 за грудень 1957 рік писав: "Я читаю раз і вдруге "Сад Гетсиманський". На кожній сторінці я знаходжу фразу або деталь, що обурюють мене. Я кажу собі: тут автор недоглянув. Тут потрібна рука редактора. Це треба скреслити. Але я не можу відірватися від твору, я повертаюся до нього, і знаю, що тут Багряний створив позитивну цінність, вищу від нормальної міри". Володимир Мартинець -- журналіст і політичний діяч казав... "від часу "Землі" Стефаніка і "Чоритьох шабель" Юр. Яновського, ні один твір не зробив на мене такого сильного враження, як Багряного "Сад Гетсиманський". Аж у цьому творі Багряний показав себе і переріс не тільки інших наших письменників на еміграції, а переріс самого себе."
- 2 Повна назва "Горить Медвин" -- історично-мемуарний нарис Івана Дубинця видав ДОБРУС в 1952 році. В нім мова про повстання в серпні 1920 року в селі Медвин на Київщині, куди більшовики послали цілу дивізію яку перекидали з польського на врангелський фронт на Криму. Ця дивізія спалила понад 600 дворів, церкву села та вбила сотні осіб.
- 3 В кінці брошури поміщено статтю Юрія Дивнича під назвою "Ще декілька слів до спогадів про Медвин". Ю. Дивнич походить з села, що межує з Медвином. В Медвині він відвідував вищу початкову школу і багато про що описує І. Дубинець бачив сам.
- 4 Василь Сидорович Ромашко -- головний редактор "Українських вістей" в роках 1950-53, газети, що тоді виходила в Новім Ульмі в Німеччині. З 1978 року "Укр. вісті" перенесено до Детройту, США. □

UKRAINIAN Credit Union
Українська Кредитова Спілка

"Наше завдання допомагати Вам, Вашій родині й нашій громаді"

Користайте з наших фінансових услуг

● офіруємо:

- українську "MASTERCARD"
- телестрансакції за посередництвом "Українського Дотику"
- автокасири в майже кожному відділі

ВІДДІЛИ УКСПІЛКИ:

295 College St., Toronto	922-1402
2397 Bloor St. W., Toronto	762-6961
225 The East Mall, Etobicoke	233-1254
3635 Cawthra Rd., Mississauga	272-0468
247 Adelaide St. S., London	649-1671
38 Jackson Avenue, Oshawa	571-4777
1093 Ottawa St., Windsor	256-2955

НА ТЕМИ ЗДОВОР'Я

ЦІЛЮЩІ ДОТИКИ, або дещо з історії масажу

"Масаж" -- слово французьке. Походить воно від дієслова, що означає "розтирати", в свою чергу запозиченого з арабської: "мас" -- "торкатися, ніжно натискати". Існують, правда, й інші припущення щодо походження цього терміна. І за звучанням, і за змістом "масажу" близькі, наприклад, грецьке "масо" (стискувати руками), латинське "маса" (торкання пальців), давньоєврейське "машень" (обмацувати). Та найбільше суті справи відповідає грецький варіант.

Якщо я скажу, що "винахідником" масажу була людина, яка вперше інстинктивно потерла рукою забите місце й раптом відчувала полегшення, мені не заперечить жоден лікар або історик, хоч нікому невідомо, чи було це так насправді. Де це трапилося, на якому континенті? Теж невідомо. Найдавніша з книг про масаж, що дійшла до нас, "Конг-Фу" -- з'явилася у Китаї в 2698 році до нашої ери. Проте безліч інших джерел свідчать про те, що масаж використовували з незапам'ятних часів практично в усіх куточках землі.

Дуже популярний був масаж у Стародавній Індії, особливо серед браминів -- жерців. Лікування за допомогою масажу, яке вони застосовували, викликало не тільки захоплення, але й забобонний страх. Перед священною кастою браминів схилялися, як перед божествами, а зцілення після лікування у них приписували всевишньому.

Вони масаж робили так. Хвора чи стомлена фізичною працею людина лягала на довгий низький диван. Масажист захоплював її тіло двома руками й то в одному, то в іншому місці робив рухи, наче б місив тісто. Потім він плескав по м'язах долонями, після чого пацієнта обпирскували пахощами й робили різні рухи в суглобах...

Мистецтво масажу набуло поширення і в сусідніх з Індією Непалі та Цейлоні. У цейлонському літопису "Махавамса", де викладена історія країни з VI століття до нашої ери, згадується про масаж, що зцілював від різних хвороб. Письмена стародавніх індусів, котрі дійшли до нас розповідають, що в 1000 році до нашої ери на території Непалу існували медичні школи, де навчали масажу. До речі, і зараз на вулицях столиці Непалу Катманду можна побачити, як батьки або бабусі роблять дітям масаж, застосовуючи різні олії.

Добре відомий був цей оздоровчий засіб і в Стародавньому Єгипті. Про це свідчать написи на пірамідах, що збереглися до наших днів, папіруси із зображенням людей, котрі робили масаж. Одне з таких зображень -- начеб навчальна ілюстрація: добре видно типові прийоми -- розминання плеча, погладження литкожонних м'язів, розтирання ступні, постукування по спині і сідницях.

З Єгипту масаж разом з намащуванням тіла олією та мазями й широким використанням лазень потрапив у Стародавню Грецію. Греки першими почали застосовувати масаж у спорті. Перед змаганнями педотриби (тре-

нери) масажували спортсменів, намащували їх, втирали у шкіру дрібний пісок, що привозили з берегів Нілу.

Масаж у стародавніх греків вважався не тільки одним із засобів зміцнення здоров'я, а й лікувальною процедурою. Давньогрецький лікар Геродікос перший спробував обґрунтувати фізіологічний вплив масажу на організм людини. Сам він прожив близько ста років і впродовж усього життя регулярно виконував гімнастичні вправи, щодня робив масаж. Його учень Гіппократ продовжував вивчати дію масажу й з успіхом застосовував його у своїй практиці, лікуючи найрізноманітніші захворювання. Він писав, наприклад, про лікування виху плеча: "...Масаж може зміцнювати суглоб надто розслаблений і розм'якшувати суглоб дуже тугий".

Проте, мабуть, найбільш популярним був масаж у Римській імперії, котра, завоювавши багато країн, запозичувала їх культурні й наукові досягнення. Особливого поширення як у системі фізичного виховання, так і в медицині масаж набув завдяки Асклепіаду, видатному римському лікарю I століття до нашої ери. Крім різних рухів (ходіння, бігу, їзди верхи і т.ін.), котрі радив усім, він дуже важливого значення надавав "невидимому диханню шкіри". Він вважав, що шкіряне дихання (випаровування) необхідно підтримувати насамперед загальною чистотою, регулярними обмиваннями, а також дійовішими засобами -- розтиранням, масажем, лазнею, фізичними вправами.

Один з послідовників Асклепіада Авл Корнелій Цельс прирівнював масаж до методу лікування, здатного справляти благотворний вплив на організм людини. У своїй книзі "Про медицину" Цельс присвятив масажу цілий розділ, рекомендуючи його при хворобах печінки, суглобів і навіть при психічних захворюваннях.

У Стародавньому Римі масажувалися всі -- від імператора до раба. Користувався цією процедурою і Юлій Цезар. Гален, коли був лікарем у школі глядіаторів у Пергамі, зцілював масажем і рекомендував глядіаторам застосовувати самомасаж після тяжких битв для загоювання травм і відновлення сил. Масаж став одним з неодмінних елементів фізичного виховання воїнів -- у них були інструктори, котрі навчали спеціальних прийомів.

З падінням Римської імперії про масаж як оздоровчу й лікувальну процедуру надовго забули. Цьому сприяло поширення серед європейських народів християнства, що проповідувало умертвіння плоті.

І лише арабські, тюркські й інші народи, котрі не сповідували християнства, продовжували застосовувати масаж у медицині й побуті.

Зокрема, великий внесок в його розвиток зробив видатний таджицький вчений Абу Алі Ібн-Сіна (Авіценна). В одній із книг свого "Канону лікувальної науки" він писав: "Треба, щоб масаж був помірним за своєю якістю і кількістю. Якщо розтирання буде постійним, то нехай щоразу робиться за допомогою грубої тканини або голіруч. Справді це корисно для них (літніх людей -- ред.) і запобігає стражданню від захворювань органів". Впроваджені Авіценною терміни "підготовчий" (попередній) і "відновний" масаж збереглися у спортивній і лікувальній практиці й досі.

Розвиток масажу дістав новий поштовх в епоху Відродження, що подарувала людству багатьох видатних природодослідників і медиків. Мігель Сервет відкрив коло кровообігу, Андрій Везалій опублікував у 1543 році працю, де вперше ґрунтовно виклав анатомію людини. Нарешті, англійський лікар Вільям Гарвей у 1628 році відкрив закони кровообігу...

Проте, лише з XIX століття масаж в Європі почав розвиватися швидкими темпами. І тут треба віддати належне засновнику шведської гімнастичної системи П.Г. Лінґу (1776-1839 рр.).

Лінґ вважав масаж складовою всіх видів рухів, що благотворно впливають на організм. Він простудіював усю літературу, присвячену гімнастиці та масажу, й присвятив своє даліше життя вихованню молоді в еллінському дусі фізичного вдосконалення. Лінґ сприяв заснуванню у Стокгольмі 1813 року Інституту гімнастики та масажу.

1853 року француз Бонне почав застосовувати масаж як самостійний засіб лікування суглобів. Результати вразили всіх. Багато хто з лікарів Франції (Шарко, Підо, Лонде та інші) зацікавилися новим методом лікування. Про масаж друкували статті й монографії. Водночас з'явилися дані про оригінальні види масажу, якими користувалися різні племена, що перебували на первісній стадії розвитку.

У своєму щоденнику відомий мандрівник М.М. Миклухо-Маклай так описує масаж тубільців Нової Гвінеї: "Дівчинка підійшла до мене й, схопивши обома руками голову, почала стискати її періодично з усіх сил... Стискання перейшло в розтирання шкіри голови двома пальцями, причому масажистка щосили натискувала на місце, яке розтиралось. Коли її права рука втомилася, вона почала робити це лівою... Відчуття було приємне: я при цьому перестав відчувати біль і навіть не подумав про кокосову олію і вохру, якими були змащені її руки".

Таким чином, масаж як певна лікувальна дисципліна виникав і розвивався поряд з іншими видами народної медицини у багатьох країнах і у багатьох племен, незалежно від рівня їх культури.

А. БІРЮКОВ

(скорочено з ж. "Наука і суспільство")

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

та інші печива випікає
Українська пекарня

THE **future** BAKERY
& CAFE

власниками якої є Родина Вжесневських

-- можна набути також різні українські страви
у наших каварнях

739 Queen St. W., Toronto, Ont., Tel. 368-4235
St. Lawrence Mkt. 366-7259
483 Bloor St. W. 922-5875
2199 Bloor St. W. 769-5020

РАЙ НА ОСТРОВІ НАУРУ

У південно-західній частині Тихого океану, за 40 кілометрів на південь від екватора, є маленький острів Науру. Колишня підопічна територія ООН оголошена суверенною державою. Оскільки прибуток на душу населення тут становить понад 30 тисяч доларів на рік, вважається, що його 8500 жителів живуть у найбагатшій країні світу. Цей добробут забезпечує не нафта, не золото, не коштовне каміння чи рідкісні метали. Гуано -- ось що приносить Науру 125 мільйонів доларів щороку.

Протягом тисячоліть на острові нашаровувався пташиний послід, створивши пласт заввишки близько п'яти метрів. Щороку Науру експортує два мільйони тонн гуано до Європи та країн Сходу. Попит великий, тож і ціна неабияка.

Багато валюти -- серйозна проблема для маленького острова. Міністр фінансів Кінза Клодумар говорить: "Мої колеги за кордоном сушать голову, де взяти гроші, а я -- як їх витратити. В моєму розпорядженні значні суми, і я не завжди відшукую можливість з них скористатися".

Для науруанців держава -- зможна мати. Освіта, транспорт, медичне обслуговування тут безкоштовні. Для бажаючих продовжити навчання за кордоном немає проблем: дорожні і щоденні витрати, перебування, підручники -- на все це міністерство культури виділяє кошти. Авіаквитки тут -- найдешевші у світі.

Уряд країни прагне вигідно вкласти гроші за кордоном. Нещодавно він фінансував спорудження найвищого хмарочосу в Австралії: 52 поверхи коштували 52 мільйони доларів. Багато найкращих готелів у тихоокеанському районі зведено теж на кошти невеличкої країни, їй же належать площі землі на західному узбережжі Сполучених Штатів.

Науру обмежив кількість іммігрантів (кожний, хто приїхав у країну, повинен мати зворотний квиток, а туристам не дозволено залишатися тут довше 15 днів). Але максимально заохочується імпорт -- тут немає митниць. Супермаркети переповнені французькими парфумами і шампанським, італійським одягом, американським м'ясом, новозеландськими качками і гусками, свіжими овочами і фруктами, щойно доставленими з Австралії, китайськими делікатесами, японською електронікою та фотоапаратами.

Самі жителі Науру мало часу витрачають на покупки. Більшість з них -- торгівці або державні чиновники, робітників обмаль.

Видобуток гуано цілком довірено іноземним фірмам, здебільшого австралійським. Робітники беруть тимчасовий дозвіл на роботу, поновлюваний щопівроку. Емігрантів у Науру трохи більше двох тисяч.

Єдина кільцева дорога простяглася тільки на 20 кілометрів, проте легкові автомобіли -- справжня мрія науруанців. Правда, автомобілі -- не єдине захоплення жителів країни. Повітряні лінії перетворилися на велику розвагу для молоді. Купивши авіаквитки за символічну ціну, молоді люди відвідують острови Джілберта, Маршаллові. Аерокомпанія, розкіш для Науру, має щорічний дефіцит 12 мільйонів доларів, але вона престижна для маленького острова. "Ми б почувалися

сиротами без наших літаків", -- каже міністр фінансів. Вікенд тут триває від четверга до понеділка. Залишають свій рай острів'яни тільки для розваг.

Інтенсивна експлуатація фосфатних кар'єрів тут триває з 1919 року. Фосфатів вистачить ще на кілька років. А що потім? Крім усього, дві третини території Науру перетворено на пустелю. "Ми вважаємо, що настав час притягти до відповідальності тих іноземних промисловців, які впродовж десятиріч завдавали серйозної шкоди нашому острову, -- говорить президент країни Геммер де Робурт.

(*"Наука і суспільство"*)

**ВЕЛИКИЙ ВИБІР
НАЙНОВІШИХ ЖІНОЧИХ
МОДНИХ ОДЯГІВ**

DANYA

FASHION SHOPPE
2378 BLOOR STREET W.
TORONTO, ONT., M6S 1P4
Телефон: 766-4511

ГОВОРИМО ПО-УКРАЇНСЬКИ

ПОСИЛКИ НА УКРАЇНУ!

Фірма „Українська Книга“ в Торонто і „Внешпосилторг“ із Радянського Союзу написали договір про вислання посілок — подарунків канадців та організації українських жителів Канади. (без шкідливих харчування)

Українська книга — Одяг БЕЗМИТНИЦЬ (без шкідливих харчування) митні, поштові та інші оплати канадськими доларамі. ЗАПЛАТИТИ канадськими доларових оплат тих, хто їх отримав.

Українська книга має філіали у Вінніпегі, Торонто, Ванкувері, Монреалі.

**Українська книга,
962 Блур стріт, захід,
Торонто, Онтаріо. М6Н 1Л6.
Телефон — (416) 534-7551.**

**Ukrainska Knyha,
962 Bloor Street West,
Toronto, Ontario. M6H 1L6.**

ЛАСКАВО ПРОСИМО!

УСМІХНІТЬСЯ!

Євген ДУДАР

НЕ ХМУРТЕСЯ

Звернення Вані Молдавана до народу України

НАРОДЕ МІЙ!

Многоликий у своїй національній розмаїтості!

Монолітний у своїй єдності!

Схиляю перед тобою свого довгого носа. І стаю на коліно. За те, що ти встав з колін.

Слава Богу, "світле майбутнє" позаду. Слава Богу, ти вже не працюєш на "благо отечества", а на своє благо. Слава Богу, "отечество" вже околіло. Зосталися тільки собачаки, які ще виють по тому "отечеству". І на нас погавкують. Але, чим ближче до Божої благодаті, тим чорті скаженішають в хаті. Перебісяться.

Святі отці і парафіяни!

Православні і лівославні!

А ви бачили живого чорта? У церкві? Я бачив. У подобі старшої сестриці Гафії. Як він молився. Як бив поклони. Як цілував святі ікони...

А вийшов з храму, зустрів парафіянку, що вийшла з іншого храму, -- очі вогнем, на голові повилазили роги, пазуряками уп'явся в її волосся. І гамселить. І воїнствує. "За свою церкву. За свого отця. За свою парафію..."

Здійміть взори до небес святих. Скільки церков там бачите? А священиків скільки?

Молимося Богові, а не священику. І він для нас єдиний на небесі -- Всевишній. І на землі для нас єдиний Бог -- Україна. Тож самі єдині будьмо. Душею. Серцем. І помислами своїми.

Бо всякій нечисті хочеться, щоб ми чубилися. Щоб ми сварилися. Бо де нема злагоди -- нема єдності. А єдності нашої дуже бояться оті собачаки. Які хотіли б нас бачити вічними рабами.

Отже, хто де хоче молимося. Але любімося. І, як кажуть галичани: маймося, тримаймося, шануймося і не з'їдаймося!

Народе ковбасолюбний! Нема ковбаси. Свині свинячою дорогою йдуть за кордони рідної землі.

Співробітниця Гаврила з Мозамбіка свинарка Астраущенко з цього приводу каже:

-- Нехай ідуть. Ліш би не було гражданской війни. А то, як ми їм не дамо, вони можуть на нас пойти...

Що ж до іншого м'яса, то ми, в основному, розводили голубів. Домінуюча порода -- "голуб миру". Правда, його живого ще ніхто не бачив. Лише на картинках. А з голубів, як казав дід Тимко користають відразу троє: яструб має м'ясо, вітер -- пір'я, а господар -- лайно.

З цього продукту, як відомо, ковбасу не зробиш. Але ковбаса у нас буде. Та ж свинарка Астраущенко обіцяє:

-- В ознаменування міжнародного дня трудящихся я могу дати від льохи Альфи по 25 поросят. Тільки щоб колгосп купив породистого брокера. А то по телевізору патякають, а брокера не продають. "Мест" у нас своїх вистачає. Півсвинарника...

Чарка у нас є. Поки на нашій суверенній землі буде

рости хоч один буряк, чарка у нас буде.

Правда, дещо наростають національні амбіції. Дехто з вузькопатріотичних міркувань не хоче пити "Русскую" і "Московскую". Ще й називає їх гидотою...

Штани. Нема. Але те, на чому носити, є. І, слава Богу, не скудло. А як почне марніти, то й штани знайдуться. Ті, якими запаслися у попередні роки.

Коли ми були у вічній мерзлоті, носили штани ватяні. Коли нас перегнали у печеру розгорнутого соціалізму, ходили зовсім без штанів. І босі. Тому й світ нас називав "комуністичною босотою".

Вожді дбали, щоб у нас на кожну душу було достатньо чавуну. І сталі. І свинцю. Тому майже всі ходили в сталевих наручниках. Їли з чавунних банячків. А коли діставали свою порцію свинцю, лягали під чавунні плити. Там штанів не треба...

Потім, коли нам дозволили поголовно красти, з'явилось усе. Потім усе розікрали. І дивуємося, де воно поділося?

Що ж буде далі? Далі буде гірше -- приватизація.

Як повідомив Гаврило з Мозамбіка, на їхньому хуторі приватизації найбільше боїться Грицько Кіт.

-- Як же мені тепер прожити? -- бідкається він. -- Я ж звик усе жити красти у господарства... Що я тепер -- сам у себе крастиму?...

Гаврило його заспокоїв:

-- Зате у Сибір тебе не запроторять. Ні в Магадан. Бо тепер це за кордоном...

Але штани у нас також будуть. У нас на військових складах стільки штанів... Розпочнемо конверсію.

Тільки усім разом зодягати небезпечно. Московські квакуни піднімуть рейвах, що хохли збираються воювати Росію...

Буде у нас все. Аби ми лиш не порізали корів на "барабани революції". А мануфактуру не витратили на лозунги і плакати...

Над нашою хатою ще хмарно. Але вже з проясненням.

У нашій хаті ще багато нечисті.

Але хата -- своя. Ні від кого не залежна. Ні від "старшого брата", ні від заморського свата.

Отже -- до праці!

Всі. Навіть ті, які були великими членами. І членами політбюро. І членами з такого-то року. І ті, що несли з "вождем" "бревно". І ті, що востаннє "вождя бачили". Бо ваш "Человек" пройшовся по нашій землі "как хозяин" і залишив руїну.

І до злагоди. Не шукаймо крайнього. Крайніх давно шльопнули.

Не шукаймо винних. Винних давно визначили.

Винен "Піонер".

У чорному ящику з погорілого корабля соціалізму знайшли записку: "ПИОНЕР! ТЫ ЗА ВСЕ В ОТВЕТЕ!".

Тож не хмуртеся одні на одних.

Розумні -- проявіть свою політичну мудрість.

Дурні -- свої "політичної мудрості" не проявляйте. До праці!

Підніmemo з руїни неньку Україну!

(*"Літ. Україна", 4461*)

ЗАНЬКІВЧАНИ

"Заньківчани", як наші театральники в діяспорі з захопленням почали називати акторів Театру ім. Марії Заньковецької зі Львова, завітали, щоб пригадати нам, патріотичним діяспорникам, про славне козацьке минуле. Привізши з собою 40 скринь декорацій та строїв, вони поставили драму "Павло Полуботок" та інсценізацію поеми Ліни Костенко "Маруся Чурай".

Не оминула й мене ця історична подія завдяки моїй невтомній прихильниці гетьманства. Полюбила вона гетьманців відтоді, як на свої очі побачила гетьманича Данила, -- високого й пристійного, -- тож, очевидно, як їй оминути гетьмана Полуботка? А для мене не побачити Марусі, це те, що зробити великий гріх, якого я не зміг би спокутувати. Тож ні чого дивного, що по кожній виставі моя голова була повна вражень, мов бочка з оселедцями. (Може це порівняння невідале, але я маю на думці козацькі оселедці.)

І було чого. "Павло Полуботок" -- це історія. І ту історію показав театр, як на долоні: як насправді виглядали наші козацькі полковники й гетьмани, які були в них сім'ї та доми, як поводитися й одягалися на дворі царя Петра І. Побачивши це, мені дещо прояснилося в голові, чому наша історія так покотилася, як котилася.

Спочатку був гетьман Скоропадський, якого призначив сам Петро за його "незвичайні" якості. А якості ті полягали в тому, що Скоропадський і його полковники немов хотіли схватитися від царя і москалів за спідниці своїх жінок, як тільки хтось з Петербургу з'являвся. В одній такій ситуації гетьман Скоропадський при гостях почав свою жінку обціловувати, де попало, й я мав враження, що він хотів схвати свою голову за її пазуху, що, очевидно, йому не вдалося навіть в театрі. Цар Петро й його прибічники з Малої колегії, одягнені в обтісли, французької моди штани й піджаки, тільки кпили з гетьмана й його широкожупанних полковників.

Полуботок був іншого типу гетьман. Поводився він так, якби не знав що йому робити, хоч і добре знав, що йому треба б робити. І крові не хотів проливати, й коритися цареві не бажав. Єдина з усіх, тільки його дочка дораджувала, щоб він був твердим гетьманом, але її "позбулися", видаючи заміж за такого нареченого, якого вона не хотіла, однак, для добра справи, послухала батька.

Гетьман думав на майбутнє. Він вислав гетьманський скарб і поклав мільйон фунтів стерлінгів в англійський банк, який мав виплатити всі гроші прямому нащадкові Полуботка по чоловічій лінії в присутності представника вільної України. Іншими словами, він заснував перший фонд допомоги Україні.

Як звичайно буває з фондами за кордоном, історія Полуботківського фонду має сумний кінець, хоч вона ніколи не закінчиться. Щоб сьогодні сплатити цей фонд з відсотками, то англійська королева мусила б продати всі свої добра й піти на старість з торбами, а уряд Британії задовжився б на тисячу років наперед.

Чим драма скінчилася, усім звісно. Цар підманув Полуботка й його полковників, запросивши на наради до своєї столиці, а там вкинув їх у льох-тюрму. Щойно

тоді Полуботок став твердим. Не зважаючи на тяжкі тортури, Полуботок не поступився Петрові й не видав деталей щодо рахунку в англійському банку. Що ж, в кінцевій сцені Полуботок виходить переможцем, даючи виклик Петрові: "На Страшному суді Бог буде суддею для Петра і Павла!" Незабаром Полуботок помер, а рік пізніше і цар.

"Маруся Чурай"! Це поезія в драмі й драма в поезії. Поставити таку комбінацію на сцені майже неможливо, хоч для заньківчан було можливо. Актриса, що грала Марусю, "інсценізувала" різні події з поеми прекрасною грою. Її знаменито доповнювали інші актори, з яких вирізнялися два кобзарі, що речитували й співали поезію, відповідно до інсценізацій, приграючи собі на кобзах. Ніяк я не міг зрозуміти, чому ці два кобзарі були одягнені в джінси й тенісівки, коли дія відбувалася у часи Хмельницького, й усі інші постаті були одягнені у народні строї й козацькі шаровари, а на головах мали -- правда, не всі -- оселедці.

На "спекуляції" не було часу, бо в першій дії відбувався суд над бідною Марусею, яку зрадив Гриць, а за цю зраду ніби Маруся його отруїла. Вдійсності це сталося навпаки. Отруїв Гриць сам себе. Попавши в депресію, Маруся отруту сама для себе приготувала й поставила на стіл. Саме тоді прийшов Гриць, сказати б, на останнє побачення перед своїм весіллям з багатою Галею. Він Марусю справді кохав від малечку, але, під намовою своєї матері, заміняв красу на багатство (роздвоєння его). Він мав спрагу й випадково випив те, що було під рукою. Законно Марусю оскаржено й засуджено на смерть. Закон не міг був взяти до уваги недбалство Грицька, бо як мертвий з'явиться на суд?

Очевидно, всього описати годі, і варто було б Марусю Чурай ще раз прочитати і знову піти на виставу. На жаль, це вже тільки мрія, бо по квиток треба їхати до Львова. -- Чому? -- спитається. -- Бо, мабуть, Марусю патріотичні діяспорники вже не побачать на сцені. Дві фірми, які спонсорували заньківчан, на цьому бізнесі втратили щось сорок (або й більше) тисяч у твердій доларовій валюті. Чому втратили? -- Бо на виставі замало з'явилось патріотичних діяспорників.

Мені про бізнес йдеться найменше -- це справа бізнесменів. Важливе у постановці "Марусі Чурай" є пов'язання минулого історичного з сучасним життям. Спочатку я не міг цього пов'язання збагнути, хоч, згодом, як мені вдома мій прихильник гетьманства пояснила, воно дуже просте. Отже, про що йдеться? Власне ці джінси й тенісівки на історичних кобзарях -- це є пов'язання історичного з теперішнім, бо справжні сьгоднішні українські кобзарі ходять в джінсах (і то марки Леві) й тенісівках (марки Addidas).

Не міг я не піти на останню зустріч з акторами-заньківчанами. Пізнав я одного з кобзарів зі сцени й запитався його про ці джінси. Він підтвердив, що вони є цим пов'язанням, про яке я вже знав від свого "критика" здому, але він ще одну таємницю зрадив мені. Ліна Костенко бачила їхню постановку своєї "Марусі Чурай" й таке сказала:

-- Мені сподобалися тільки два кобзарі...

Що я можу більше додати? □

МОЖЛИВО ВАС ЗАЦІКАВИТЬ...

Хочу звернутися до Вас з пропозицією, яка, можливо Вас зацікавить.

Моя мати і я займаємося художньою вишивкою. Чимало наших робіт опубліковано в журналах "Краса і мода" (1972-82), "Радянська жінка" (1980-90), "Мальва" (1990) та експонувались на всесоюзних (1970-79) та міжнародних (1975-86) виставках українського прикладного мистецтва в Канаді, Німеччині та Японії. Видавництво "Час" готує до видання авторську книгу "Вишиванки". Деякі з цих робіт представлені на вкладених фотографіях. Зараз ми маємо більше 100 виробів.

Я вельми зацікавлений у влаштуванні виставок нашої колекції у вашій країні, а в майбутньому і компанії по виробництву та реалізації української художньої вишивки, а також публікації журналів з новими творами.

Я буду дуже вдячний, якщо Ви зможете допомогти в проведенні таких виставок в ряді міст вашої країни. Надіюсь, що наша спільна робота буде взаємовигідною.

З повагою

Нефьодов Олег

Моя адреса:
Україна 252037 Київ вул. Краснопартизанська 2 кв. 36
Нефьодову О.В.

СЛІДАМИ ІВАШКА...

...Дякую Вам за листа, якого Ви написали мені у відповідь на мої завваги відносно редактора журналу "Україна", Анатолія Михайленка. Ви маєте до нього більше симпатії від мене, але здається, що його популярність дома дуже потерпіла. У попередній управі Спілки Письменників України він був головою Контрольної Комісії, але на останньому з'їзді письменників його кандидатура не пройшла... Він кріпко виступав за дальше членство Спілки Письменників України у СР СРСР, старався доказати скільки то благ одержує СПУ з Москви, та дуже мало хто його підтримав. Отже я таки мав деяку рацію відносно того "слизкого клієнта". Борис Олійник тож, здається, пішов слідами Івашка і Валентини Шевченко, але, може, це все на краще...

Іван Шумук, Вернон

ДОПОМОГА ГАЗЕТИ "НАШЕ СЛОВО"

...Журюся, що наші брати в Польщі програли вибори, не вибравши ані одного посла! На жаль, ваші мешканці, що надало втекли з Польщі й на яких ЗУАДК видав понад 60,000 доларів, не допомогли своїм братам у Польщі. Їхній єдиний часопис "Наше слово" zagrożений і якщо не допоможемо, перестане виходити. Ані наші, ані ваші лемки досі не допомогли. Я виведнав допомогу від ЗУАДК-у (500 дол.) і моя фундація дає 500 дол. (а це є майже 12 мільйонів злотих!), то може і Ви заохотите кого лише знаєте (можна дати заклик у "Нових Днях"), щоб пересилали гроші... Бо Ви знаєте, коли часопис перестане виходити, то вже його не можна відновити й майже півмільйона наших людей залишаться без часопису.

Світова Кооперативна Рада подає, що в наших кооперативах у діаспорі нагромаджено понад один бiльйон доларів! А скільки бiльйонів (мiльярдiв) у чужих?!

Микола Ценко, Фiлядельфiя

"БІЛА ПЛЯМА В ІСТОРІЇ ОУН..."

...В 1941 році на теренах східної України працювала Південна похідна група ч. III Організації Українських Націоналістів. Ця група створила опорні пункти ОУН в Одесі, Миколаєві, Запоріжжі в районах Новий Буг, с. Казанка, в місті Кривий Ріг і ін. Я запам'ятав прізвища трьох хлопців членів ОУН, з якими працював... Але не це головне. Справа в тім, що про цю групу зараз дуже мало відомо. Це біла пляма в історії ОУН 1941 р. Багато загинуло в німецьких та радянських таборах.

Можливо хто в діаспорі пам'ятає про діяльність цієї групи. Буду вдячний за кожну вiсточку -- спогади, документи і ін. Нас залишилось дуже мало і часу в нас обмаль, а пляму цю треба заповнити в історії нової незалежної держави...

О. Черкун, Кривий Ріг

Інформацію для п. О. Черкуна можна слати на адресу редакції "Н.Д."

...З великою цікавістю і зворушенням читаю "Україно, моя Україно..." Думаю, що для усіх нас проща на рідну землю повинна бути конечністю.

Леся Стадниченко, Абінгтон

...З вдячністю за мадзвичайне задоволення, яке приносить журнал "Нові Дні" в нашу хату та з щирими побажаннями кріпкого здоров'я для дальшої праці... Вітаю з незалежною суверенною Україною!

Ніна Кузьменко, Лондон

...Посилаю чека на суму 45.00 американських доларів... Журнал подає цінні матеріали. Цікаво було читати репортаж "Україно, моя Україно"...

Петро Макуха, Баффало

...Приєднуюсь до висловів усіх тих передплатників, які з великим признанням і подякою підкреслюють цікавий зміст і бездоганне технічне оформлення журналу.

д-р Роман Ричок, Мейплуд

...Ваші статті "Україно, моя Україно" читаю з захопленням... Бажаю успіхів у Вашій творчій праці і редагуванні журналу.

Варвара Радченко, Монтреаль

...Оскільки багато з нас не мають змоги читати газети з України, Росії, проситья побільше передруковувати цікавих статей у Вашому журналі, а також з журналів і газет (критично) російських, які стосуються України... А такі є, особливо в "Огоньку", "Аргументи і факти".

Передплатник, Торонто

Шановний Передплатнику!

Скільки знаємо, Ви належите до тих, у кого є змога читати газети й журнали з України та Росії. Маєте також належну освіту і вільний час, щоб дещо з прочитаного перекласти й прокоментувати. Тож чекаємо ділової співпраці! -- Ред.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПОМЕРЛА ДАРІЯ РЕБЕТ

Визначна українська політична діячка Дарія Ребет померла в Мюнхені 5-го січня 1992 року, на 80-му році життя. Бл.п. Дарія Ребет (з дому Цісик) нар. в 1913 році в Кіцмані, Буковина. Від 1934 року була членом проводу різних формацій ОУН. В 1944 році Дарія Ребет стала співосновником Української Головної Визвольної Ради, а пізніше членом її Закордонного Представництва. На еміграції проживала в Мюнхені, де в 1957 році згинув її чоловік Лев Ребет від руки більшовицького агента Б. Сташинського. Покійна довгі роки очолювала Політичну Раду ОУН закордоном і була співробітницею журналів "Сучасність", "Український Самостійник" та інших демократичних видань.

Хай пам'ять про Неї буде вічною у вільній Україні!

У ПАМ'ЯТЬ ЯКОВА КОЗЛОВСЬКОГО

Серед бурхливих подій в Україні, які, зрозуміло, запонують увагу нашого громадянства, нероз помітно відходять у Вічність люди, яким треба б присвятити дещо більше уваги. Ось не так давно упокоївся в Міссісага, що коло Торонта, відомий та дуже активний впродовж численних років педагог і громадський діяч -- Яків Козловський.

Тож годиться спом'янути його хоч коротким словом, а воно, може, розбудить пам'ять численних його колишніх учнів та співпрацівників і хтось з них напише про Нього більше.

Яків Козловський народився у господарській сім'ї в містечку Соколовіц повіт Золочів, в Західній Україні. Шлях його формування як педагога, йшов через початкову школу в рідному містечку, далі Академічну Гімназію у Львові, учительський семінар, і, як у багатьох студентів його покоління -- Таємний Український Університет. Під час Першої світової служив в австрійській армії, був поранений на італійському фронті, а далі активно "піднімав Червону Калину" у Галицькій Армії, де працював і при Начальній Команді.

Відомі умовини під польським пануванням, особливо безжалісні супроти вчителів, у яких ворог небезпідставно вбачав своїх найзавзятіших противників -- заставили його вчителювати в глибині Польщі, і тільки друга світова війна для йому змогу повернутися на Підляшшя, а опісля на Холмщину, щоб працювати для українських дітей.

Далі пройшов дорогою всієї повоєнної еміграції -- крізь Західню Європу, в Канаду. Тут, учителював та беручи живу участь у громадському й педагогічному житті, зокрема присвятив увагу своїй парафії Пресвятої Евхаристії в Східньому Торонті, де й був одним із основників Кредитової Спілки. Був теж одним із ініціаторів та основників Товариства "Український Дім для Страших" -- опісля Пансіону ім. І. Франка, де й проживав останні роки.

Тривалою його спадщиною для нащадків залишились "Мій буквар" -- його укладу й видання.

Хай же добра пам'ять по Ньому остається живою на завжди, а добре зерно науки, кинене в молоді серця -- хай колоситься сторицею!

Ред.

У ПАМ'ЯТЬ АНАТОЛІЯ ЛІТВІНОВА

Висилаємо передплату на 1992 рік і 30.00 доларів на пресовий фонд замість квітів на могилу покійного племянника -- Літвінова Анатолія Валентиновича.

Вітаємо Вас і Вашу дружину-співробітницю журналу з Різдвяними святами і Новим роком, бажаємо здоров'я міцного, радості від дітей і внуків, поваги від людей, життя до сто літ, бо Вас потребують читачі.

Літвінови Вікентій і Євфросинія

АКТИВІЗУЄТЬСЯ КПУ

Севастопіль (УНІАР) -- Міський Виконавчий Комітет зареєстрував севастопільську регіональну організацію Соціалістичної Партії України, правонаступниці Комуністичної партії України. Це перший офіційно зареєстрований відділ КПУ у Криму.

Як стверджує один з її співголів, Олександр Гнатенко, ця партія є найчисленнішою політичною організацією у місті, що нараховувала у листопаді понад 3,000 членів. Ще одним співголовою севастопільських соціалістів став колишній перший секретар міського комітету КПУ Олександр Пархоменко.

АНГЛІЙСКУ КОНТРРОЗВІДКУ ОЧОЛИЛА ЖІНКА

Британське Міністерство Внутрішніх Справ повідомило, що від лютого 1992 року англійську контррозвідку очолить Стелла Ремінгстон.

Це буде перша жінка, яка керуватиме комплексом британської безпеки.

Два роки тому службу безпеки Великобританії було реорганізовано, і з того часу вона є підзвітною парламенту.

("Н.М.")

"ГІГАНТСЬКЕ ЗЕРНО" ДЛЯ ФЕРМЕРІВ

(Канадська Сцена) -- Вчені Гвельфського університету повідомили, що вони знайшли шляхи вирощення величезних бобових зерен. Одна така зернина -- це принаймні 100 окремих звичайних зерен фасолі, гороху чи інших бобових культур.

Люди вживають у страву бобові через їх високий вміст протеїну, а фермери бачать в них джерело прибутку. □

Для всіх українців і їхніх родин
у скорботний час місце Вічного покою.

ST. VOLODYMYR
UKRAINIAN CEMETERY

УКРАЇНСЬКИЙ ЦВІНТАР
СВ. ВОЛОДИМИРА

в Оквилл, Онт.

- Щороку спільна молитва й окремі поминки за душі тут спочилих.
- Дбайливий догляд Адміністрації та запевнена майбутність відносним міністерством Провінції Онгаріо через т.зв. "Вічний Фонд Українського Цвинтаря Св. Володимира"!
- Дві окремі Секції: УПА і Братства Дивізійників, прикрашені чудовими пам'ятниками.
- Порада і поміч в перенесеннях останків (праху) з інших цвинтарів-поховань!
- Ціни за місця-ділянки найнижчі в околиці! Добрий доїзд! Близький Дім Культури!
- За додатковими інформаціями просимо звертатися на число телефону:

Години -- 9:30 до 4:30 БЮРО -- 827-1647

АНДРІЙ ЛАТИШКО -- адміністратор

POSTAGE PAID AT TORONTO
Publications Mail Registration Number 1668
if not delivered please return to:
NOWI DNI
P.O. Box 400, STA -D-
TORONTO, ONT. CANADA M6P 3J9

CHARTERS TO UKRAINE

DIRECT TORONTO – KIEV – TORONTO

Слідкуйте в українських газетах за деталями про дні відльоту рейсів з Торонто та про нові обслуговування туристів в поїздках в Україну.

Roman and Eda Dowhopoluk
with Air Ukraine representatives on arrival in
Kiev of the first Air Ukraine Charter in 1991.

Air Ukraine Stewardesses:
Natalia Shewchuk, Wasylyna Tomashuk,
Irina Mazo, Natalia Yanko.

Watch this newspaper for flight details and
new tourist services
to Ukraine.

AIR UKRAINE

Call Your Travel Agent Today Or:

1013 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6H 1M1
(416) 537-2165
President: Roman Dowhopoluk.

Free Toll Line 1-800-268-1785
Fax (416) 537-1827
Telex 06-218557
Reservac Sam 91575